

Handleiding

Veilig leren lezen Kim-versie

Inhoud

- Inleiding
- Vooraf
- Didactiek en werkwijze bij werkboekjes
Start en kern 1, 2 en 3
- Analyse van
 - werkboekje start
 - werkboek kern 1
 - werkboek kern 2
 - werkboek kern 3
- Werkwijze bij de leesboekjes
van kern 1, 2 en 3
- Analyse van
 - leesboekje kern 1
 - leesboekje kern 2
 - leesboekje kern 3

Inleiding

Nieuwkomers die in groep drie komen en moeten leren lezen in het Nederlands of oudere nieuwkomers die nog niet kunnen lezen in het Nederlands, stellen de leerkrachten voor vragen als 'Help, wat moet ik doen? Kan ik werken met de leesmethode op dezelfde manier als voor Nederlandstalige leerlingen?'

In opdracht van Lowan-PO hebben wij, Marloes Alblas en Josée Coenen een drietal thema's (kernen) uit drie aanvankelijk leesmethodes geanalyseerd op moeilijkheden voor anderstalige leerlingen.¹ De drie leesmethodes zijn *Veilig leren lezen* van Zwijsen, *Lijn 3* van Malmberg en *Actief leren lezen* van KluitmanEducatief.

Bij de **werkboeken**² hebben we gekeken naar de didactische aanpak: Wat moet een leerling doen om het lezen te oefenen? Met de achterliggende vraag: werkt dit voor een anderstalige leerling? Zo nee, **wat** kun je als leerkracht dan wel doen en **hoe** je dat? Dat doen we op de volgende manier:

- we beschrijven de didactiek van de oefeningen in de werkboekjes;
- we vergelijken die met de Nt2-didactiek;
- en we geven aan hoe de leerkracht deze oefeningen kan aanpassen.

Op deze wijze kan de leerkracht meer inspelen op wat een anderstalige leerling nodig heeft bij het leren lezen in het Nederlands.

Bij de **leesboeken** hebben we naar de moeilijkheden gekeken die het begrijpen van de tekst door anderstalige leerling in de weg staan (**wat?**) en verwijzen we naar onder meer *Zien is snappen* voor een werkwijze (**hoe?**) om tot dit begrip te komen.

Dat doen we op de volgende manier:

- we geven aan welke woorden afgebeeld zijn;
- we geven aan welke zelfstandige naamwoorden het lidwoord *het* krijgen (*het huis*);
- we geven aan welke eigennamen van mensen en eigennamen en soortnamen van dieren er in de tekst staan;
- verder noemen we geluidswwoorden (*boem*), diergeluiden (*woef*), uitroepen (*au*) en uitdrukkingen als *Zeg het maar*;
- we beschrijven de zogenoemde 'jokerwoorden' en hun antecedenten. Jokerwoorden zijn verwijzende functiewoorden zoals bijvoorbeeld *hij*, *zij*, *je*, *zijn* of *haar* en *er*. We geven aan waar de jokerwoorden in de tekst naar verwijzen, de antecedenten. Zo verwijst *hij* in *Veilig leren lezen* bijvoorbeeld naar *sim*; in *Lijn 3* naar *dik* en in *Actief leren lezen* naar *raf*.

¹ Voorafgaand aan het leren lezen dienen kinderen de Nederlandse klanken te verstaan en te zeggen. Op de inrichten van dit klankonderwijs gaan we in dit kader niet in. Zie hiervoor bijvoorbeeld www.watenhoe-nt2.nl/nt2-lessen/jaarprogramma of *Zien is snappen*, blz. 144 en verder.

² *Actief leren lezen* kent geen werkboek voor het technisch lezen. Deze methode beschrijven we op een andere manier.

Inleiding

Hierna beschrijven we de drie leesmethodes als volgt:

- **vooraf** is een algemene inleiding per methode;
- de **werkwijze** bij de **werkboekjes** met daarin de toepassing van de **Nt2-didactiek** (behalve voor *Actief leren lezen*);
- de **analyse** van drie (soms vier) werkboekjes;
- de **werkwijze** bij de leesboekjes met daarin een beschrijving van de **leesmoeilijkheden**³;
- de **analyse** van de leesboekjes.

We hopen dat we u hiermee een handreiking hebben gegeven om het leesonderwijs aan anderstaligen te vergemakkelijken.

Tevens hopen we dat de anderstalige leerling meer profiteert van de aangeboden leerstof dan zonder deze handreiking het geval zou zijn.

De overige werkboekjes en leesboekjes kunnen op eenzelfde manier aangepast worden.

Utrecht, Amsterdam, voorjaar 2022

Marloes Alblas en Josée Coenen

³. Voor veel aanwijzingen verwijzen we naar *Zien is snappen* (Coenen en Heijdenrijk, 2022, zevende druk)

Vooraf

Veilig leren lezen is een taalmethode voor groep 3 waarin acht domeinen zijn opgenomen: technisch lezen, spelling, woordenschat, begrijpend lezen, wereldoriëntatie, leesbevordering, spreken en luisteren en creatief schrijven.

In deze beschrijving beperken we ons tot het leren lezen en spellen en dan vooral tot de **didactiek** van de werkboekjes en tot moeilijkheden in de leesboekjes van het startboekje en de eerste drie kernen, niveau *maan*.

Het aanvankelijk technisch lezen en spellen bestaat uit het toepassen van een aantal deelvaardigheden die samen de elementaire lees- en spelhandelingen vormen. Het doel van de oefeningen in de werkboekjes is om een of meer van deze deelvaardigheden te oefenen. Het gaat in de werkboekjes vaak om *auditieve analyse* (waar hoor je de /m/?), *visuele discriminatie* (waar zie je de i?) en/of *klank-tekenkoppeling*. In de leesboekjes komt alles samen en gaat het om het lezen en begrijpen van een tekst. In al die oefeningen wordt op twee belangrijke punten voorkennis van de leerlingen verondersteld:

- **woordenschat**

In vrijwel alle oefeningen worden afbeeldingen gebruikt waarbij het nodig is dat de leerlingen de woorden op de afbeelding kunnen benoemen óf er staan woorden geschreven waarbij het nodig is dat de leerlingen de betekenis ervan kennen. Anderstalige leerlingen zullen de woorden lang niet altijd kennen. De aanwijzingen die we bij de werkboekjes geven, zijn erop gericht dat de leerlingen ondanks dat, het technisch lezen wel kunnen oefenen. De aanwijzingen die we bij de leesboekjes geven, richten zich op de betekenis van inhoudswoorden en jokerwoorden. *Leesteknik, leesbegrip en woordenschat* hangen immers sterk samen; hoe meer woorden je kent, hoe makkelijker je een tekst kunt decoderen en begrijpen.¹

- **klanken**

In bijna alle oefeningen is het nodig dat leerlingen de Nederlandse klanken kunnen verstaan en / of uitspreken. Voor anderstaligen is dat meestal niet het geval. Voordat zij een letter leren lezen, moeten ze de bijbehorende klank dus beheersen. Voor de aanpak van dit klankonderwijs verwijzen we onder meer naar de website www.watenhoe-nt2.nl/nt2-lessen/jaarprogramma of *Zien is snappen*, blz. 144 en verder.

Wel willen we hier wijzen op het verschil in klank en letter. Voor anderstalige leerlingen is dit onderscheid tussen klank en letter belangrijk. Vandaar onze aanwijzingen:

- Maak onderscheid tussen klank (roze) en letter (zwart)².
- Maak een klankhoek voor het aanleren van de klanken.

1. Zoals beschreven wordt in het vierveldenmodel in Pompert (2017).

2. Zie *Zien is snappen*, blz. 32 voor het gebruik van de kleuren en blz. 144 en verder, voor de inrichting van het klankonderwijs.

Vooraf

Bij het **leren lezen** richten we ons op twee delen van *Veilig leren lezen*:

1. de werkboekjes start en kern 1 - 3;
2. de leesboekjes van de kernen 1, 2 en 3

Hieronder lichten we de **didactiek** bij de werkboeken toe, gevolgd door de **analyse** van de werkboeken.

Didactiek en werkwijze bij startboekje en werkboeken 1, 2 en 3

Bij de vier werkboekjes hebben we bij elke oefening in de werkbladen aangegeven:

- wat de leerlingen moeten doen (het doel van de les);
- welke stap in de Nt2-didactiek de oefening is;
- welke aanpassingen voor anderstalige leerlingen nodig zijn.

Allereerst demonstreren we de **Nt2-didactiek** aan de hand van voorbeelden uit *Veilig leren lezen*.

De **Nt2-didactiek** kent vijf stappen of vijf kenmerken.

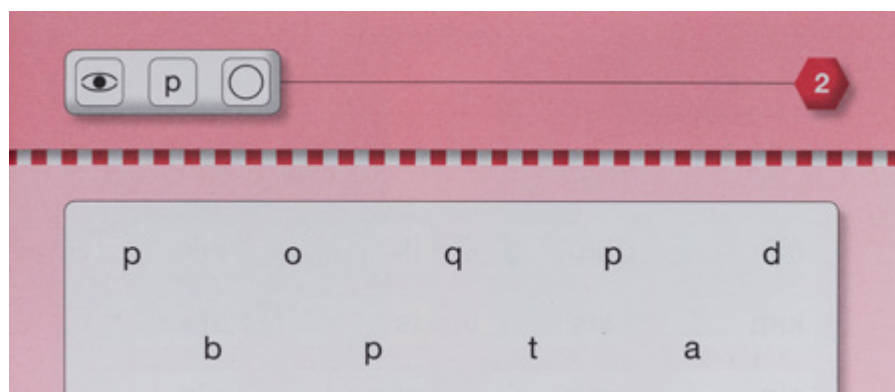
Stap 1

De leerkracht of het boek geeft (zegt) het Nederlandse woord (of klank, letter, verbuiging, vervoeging, zin, enzovoort).
De leerlingen **luisteren**. (receptief)

Stap 2

De leerkracht of het boek geeft het Nederlandse woord (of klank, letter, verbuiging, vervoeging, zin, enzovoort).
De leerling **doet** iets: trekt een lijn, kleurt iets, zet een kruisje, enzovoort. (receptief)

Voorbeeld:

Didactiek en werkwijze bij startboekje en werkboeken 1, 2 en 3

In de analyse staat:

(Dit is) visuele discriminatie.

De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

Dit kunnen de leerlingen = stap 2

Stap 3

De leerkracht zegt het woord; de leerlingen zeggen na. Of de schriftelijke variant: het boek geeft het woord (of de zin, enzovoort); de leerling schrijft de zin over. (reproductief)

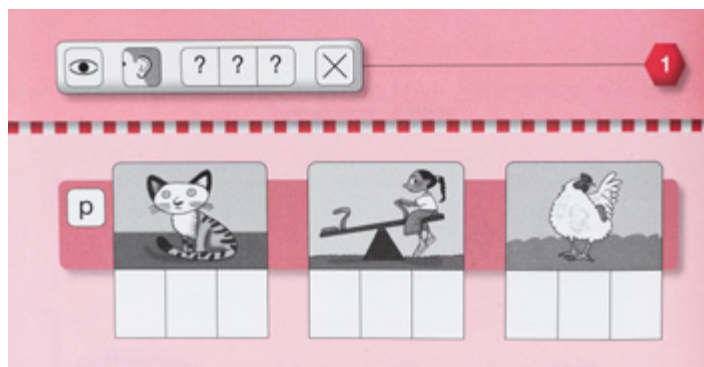
Deze stap komt in deze drie werkboekjes niet voor, maar kunt u eenvoudig toevoegen.

Stap 4

De leerkracht of het boek vraagt naar een antwoord (een Nederlands woord, een klank, een letter, een vervoeging of verbuiging of een zin, enzovoort). De leerling antwoordt. (productief)

Voorbeeld:

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

Het aankruisen is een receptieve oefening (= stap 2), maar dat kan alleen wanneer de leerling de woorden op de afbeeldingen kan benoemen (= stap 4). Omdat de moeilijkheid voor anderstaligen daarin zit, noemen we dit in de analyse **een stap 4**.

De vraag is: kennen de anderstalige leerlingen de Nederlandse woorden bij de plaatjes? Zo niet, wat dan te doen?

Dan maak je van een stap 4-activiteit een stap 1-activiteit.

Dat betekent: De leerkracht geeft het woord door het te zeggen = stap 1.

Hierna kan de leerling de oefening ook maken, namelijk het aankruisen = stap 2. In de analyse staat dan:

→ *Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.*

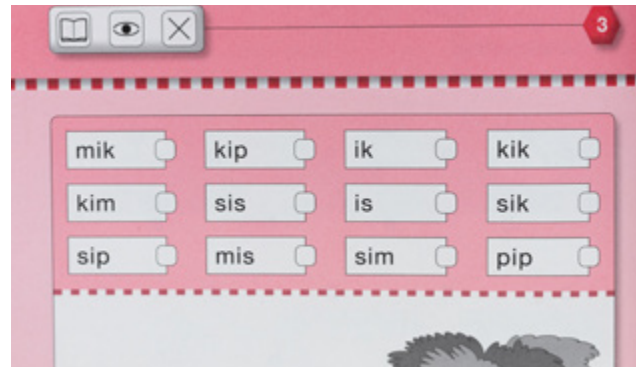

Didactiek en werkwijze bij startboekje en werkboeken 1, 2 en 3

Andere voorbeelden van stap-4 oefeningen zijn:

*Woordenschat + lezen
De leerling kruist het
juiste woord bij
het plaatje aan.*

Of

*Woordenschat + zinnen lezen
De leerling verbindt de zinnen
met de juiste plaatjes.*

De meeste opdrachten waar een kennis van Nederlandse woorden of zinnen verondersteld worden, hebben het kenmerk = **stap 4**.

Het is aan u om te besluiten of de anderstalige leerlingen deze woorden of zinnen kennen of niet. Zo niet, dan geeft u de woorden of de zinnen (= stap 1) waardoor de kinderen de oefeningen ook kunnen maken (= stap 2).

Stap 5

De leerkracht of het boek geeft een aanzet tot het zeggen of schrijven. De leerling vertelt of schrijft iets en put uit zijn eigen Nederlandstalige kennis. (productief).

Deze stap komt weinig in deze drie werkboekjes voor. Een enkele keer dient een leerling iets te schrijven, maar dat is meer aanvullen, dus stap 4.

Didactiek en werkwijze bij startboekje en werkboeken 1, 2 en 3

Nota bene

Als een oefening een stap 4-kenmerk heeft, dan kunt u besluiten om de oefening **niet** aan te passen, omdat u weet dat de kinderen dat nu (moeten) kunnen.

Andere aanwijzingen in de analyse betreffen onder meer:

- het noteren van eigennamen en soortnamen van dieren;
- het noteren van eigennamen van mensen;
- het plakken van een rode sticker op afbeeldingen van zelfstandige naamwoorden die het lidwoord *het* krijgen.³

In de **Werkwijze bij de leesboekjes** van *Veilig leren lezen* geven we aan hoe u deze verschillende soorten woorden kunt onderwijzen.

Omdat het bij het leren lezen en spellen gaat om klank-tekenkoppeling (auditief + visueel), geven we in de analyse vaak het advies om woorden/zinnen bij afbeeldingen te zeggen. U kunt ook ervoor kiezen om

- verschillende woorden en zinnen bij afbeeldingen in te spreken, opdat de leerlingen deze woorden zelfstandig kunnen beluisteren (= stap 1).
- een spiekboek te maken (= stap 1) waarin de leerlingen woorden en zinnen bij plaatjes kunnen opzoeken (= stap 2). Omdat bij deze optie de auditieve component ontbreekt, heeft dit niet de voorkeur. Gebruik een spiekboek dus alleen in combinatie met mondelinge oefeningen in woordenschat en uitspraak.

Hieronder volgt eerst de **analyse** van de vier werkboekjes: Start en de drie werkboekjes van kern 1, 2 en 3 van *Veilig leren lezen*.

³. Zie *Zien is snappen*, blz. 22 en verder.

Werkboekje Start

Werkblad 1

Stempelen of schrijven van de naam (= spellen)

De leerling stempelt of schrijft zijn naam.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de naam van de leerling.

Werkblad 2

Zinnen verstaan

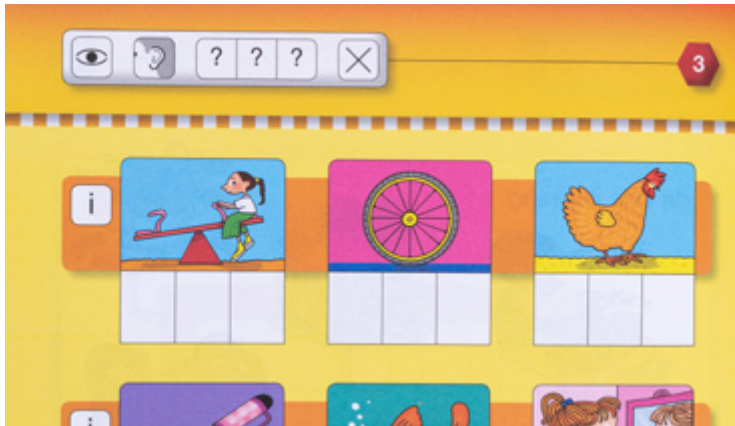
De leerling luistert naar de zinnen, kijkt naar de plaatjes en kruist aan wat hij graag doet.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Geef kernwoorden uit de zinnen bij de plaatjes.

Werkboekje Start

Werkblad 3

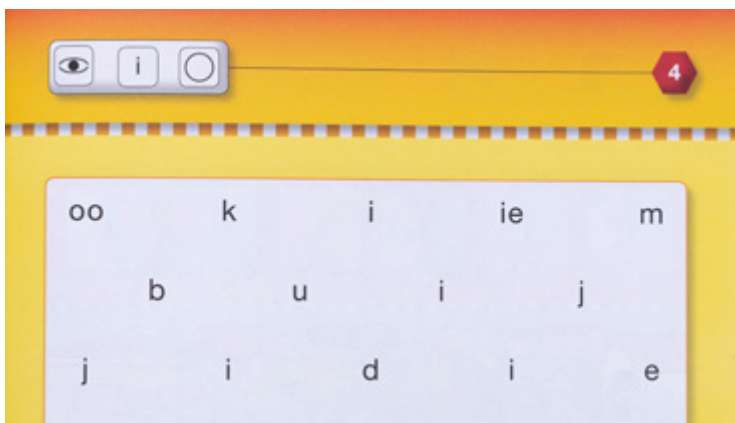
Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord, met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't hek en 't wiel.

Werkblad 4

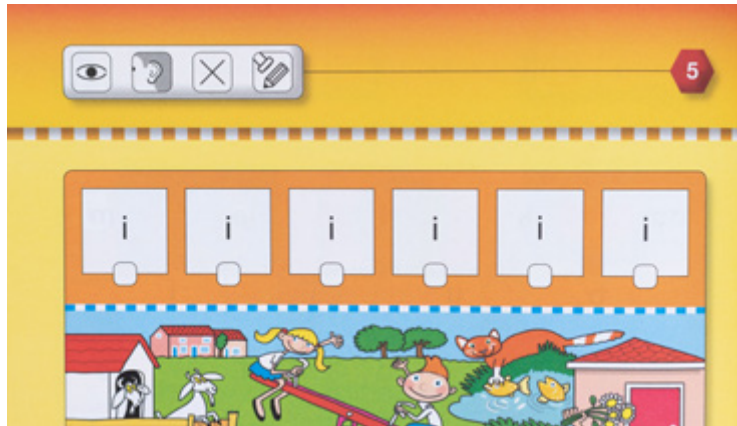
Visuele discriminatie

De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

= stap 2. Dit kunnen ze.

Werkboekje Start

Werkblad 5

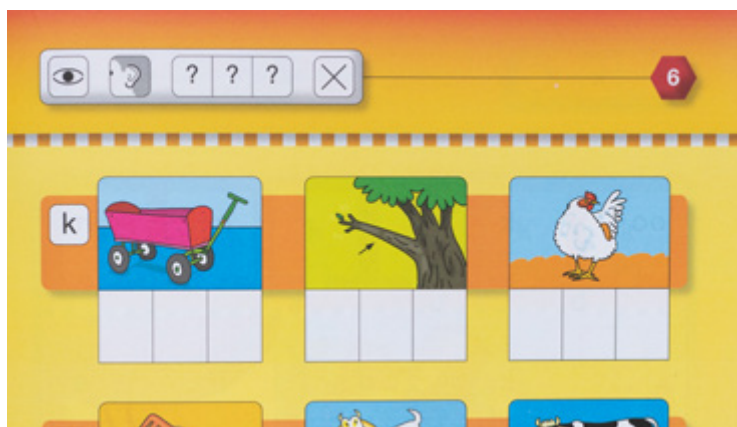
Woordenschat + auditieve analyse

De leerling luistert naar de woorden van de plaat, luistert naar de klanken en zet een kruisje bij woorden met de betreffende klank (= letter).

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de woorden met het lidwoord *erbij* en wijs ze aan.
- Plak een rode sticker op *'t ijsje*, *'t hok*, *'t varken* en *'t huis*.

Werkblad 6

Woordenschat + auditieve analyse

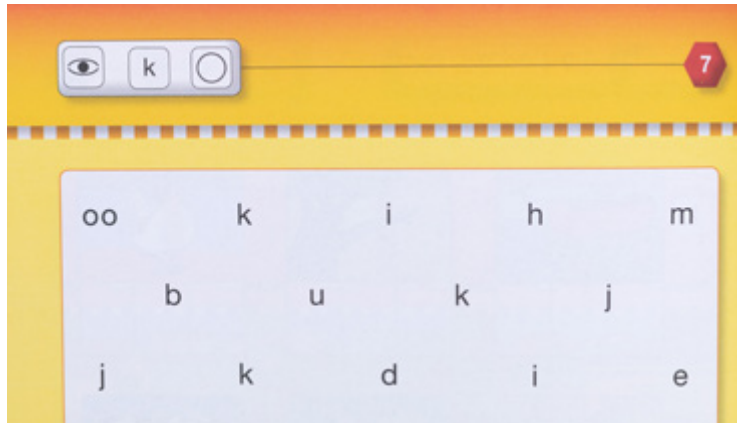
De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord *erbij*.

Werkboekje Start

Werkblad 7

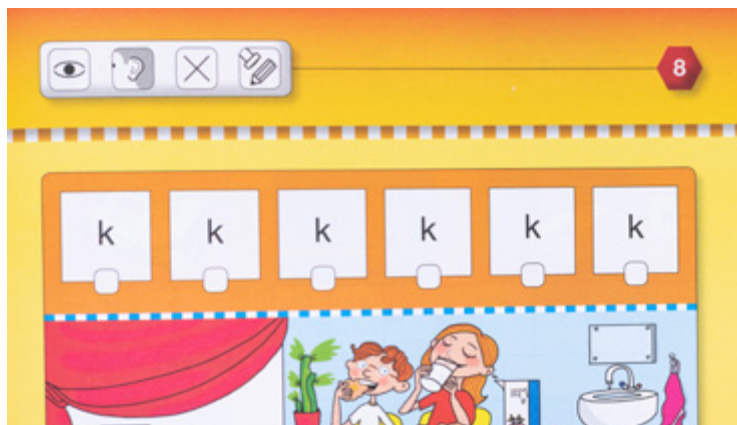

Visuele discriminatie

De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

= **stap 2**. Dit kunnen ze.

Werkblad 8

Woordenschat + auditieve analyse

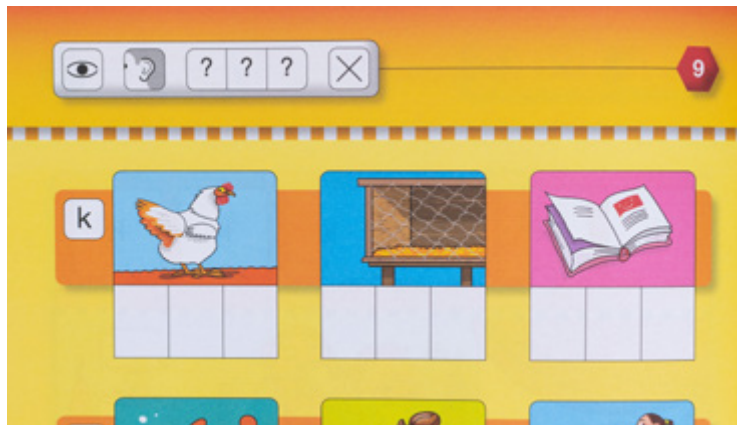
De leerling luistert naar de woorden van de plaat, luistert naar de klanken, zet een kruisje bij woorden met de betreffende klank (= letter).

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de woorden met het lidwoord erbij en wijs ze aan.
- Plak een rode sticker op 't pak, 't doek en 't gordijn.

Werkboekje Start

Werkblad 9

Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't *hok* en 't *boek*.

Werkblad 10

Lezen

De leerling leest (een deel van) de tekst.

= stap 4. Dit kunnen ze.

Werkboekje Start

Werkblad 11

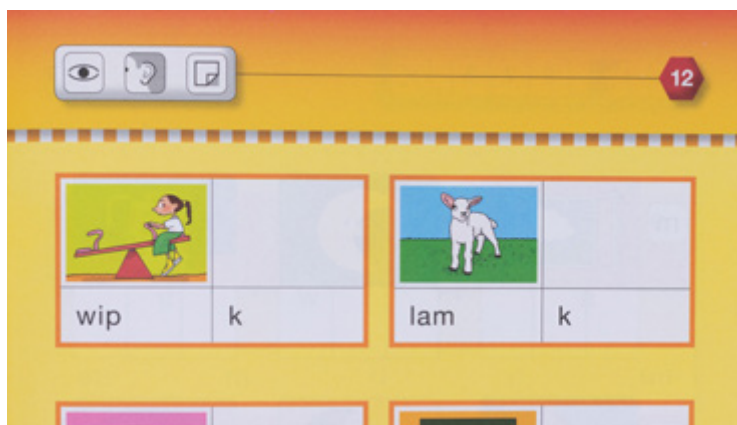
Lezen

De leerling leest, (een deel van) de hele tekst en tekent een zelfportret.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Geef de betekenis van de bijvoeglijke naamwoorden.
- Let op: jokerwoord *dat* verwijst naar de eerdergenoemde zin.

Werkblad 12

Woordenschat + auditieve analyse

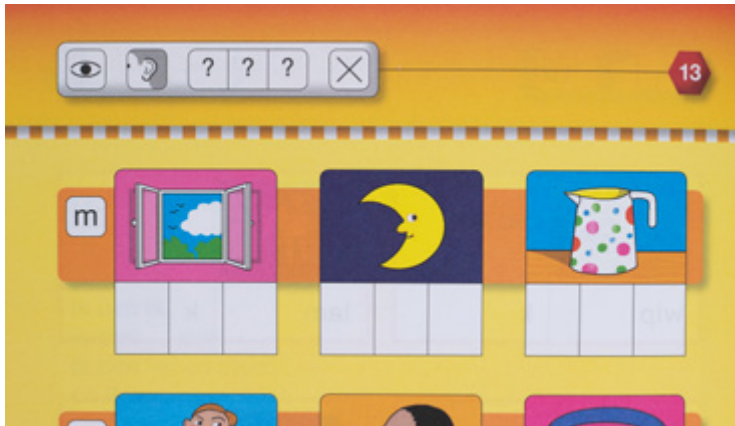
De leerling benoemt plaatjes, luistert naar de klanken en geeft een rijmwoord, beginnend met een k.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg en geef de verschillende rijmwoorden, met afbeelding.
- Plak een rode sticker op 't *lam*.

Werkboekje Start

Werkblad 13

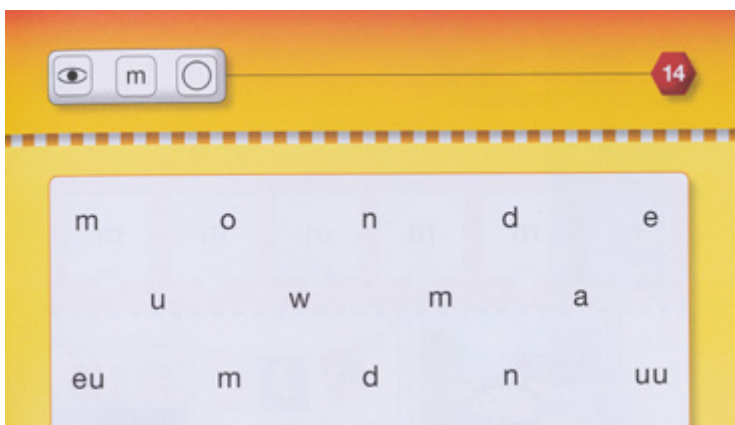
Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't raam en 't net.

Werkblad 14

Visuele discriminatie

De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

= stap 2. Dit kunnen ze.

Werkboekje Start

Werkblad 15

Woordenschat + auditieve analyse

De leerling luistert naar de woorden van de plaat, luistert naar de klanken, zet een kruisje bij woorden met de betreffende klank (= letter).

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de woorden met lidwoord erbij en wijs ze aan.
- Plak een rode sticker op 't raam.

Werkblad 16

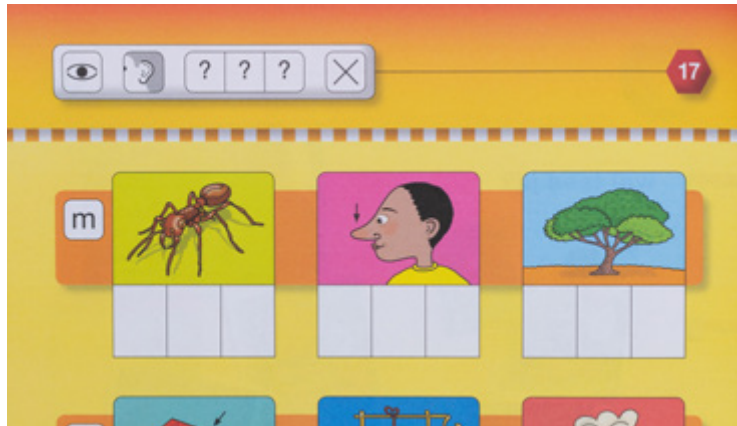
Woordenschat

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Geef de verschillende woorden (een ipad, een tijdschrift, een pak hagelslag, een boek) bij de plaatjes.

Werkboekje Start

Werkblad 17

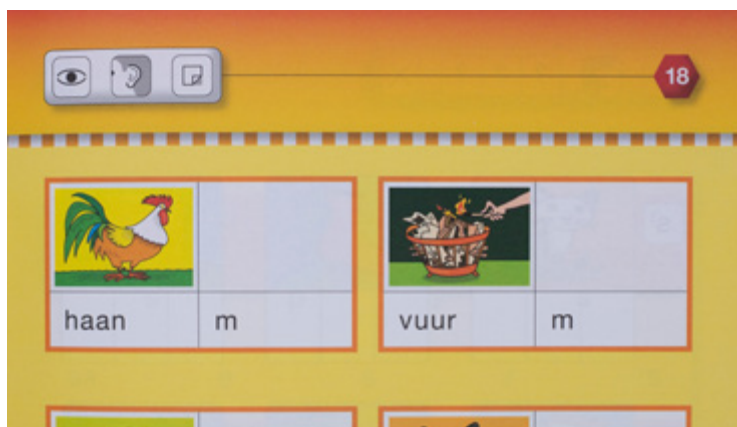
Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't *dak*, 't *wiel* en 't *raam*.

Werkblad 18

Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt plaatjes, luistert naar de klanken en geeft een rijmwoord. beginnend met een m.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg en geef de verschillende rijmwoorden, met afbeelding.
- Plak een rode sticker op 't *vuur* en 't *huis*.

Werkboekje Start

Werkblad 19

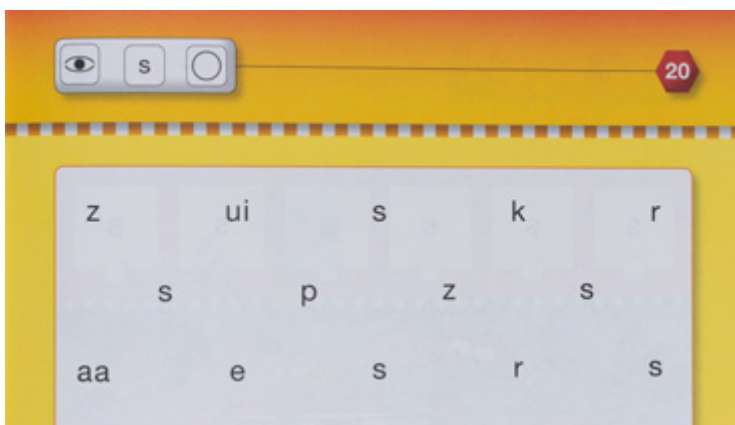
Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't *ijsje* en 't *mes*.

Werkblad 20

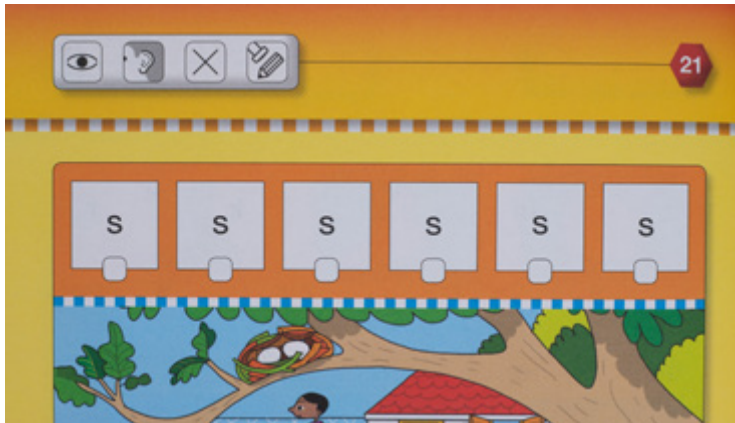
Visuele discriminatie

De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

= stap 2. Dit kunnen ze.

Werkboekje Start

Werkblad 21

Woordenschat + auditieve analyse

De leerling luistert naar de woorden van de plaat, luistert naar de klanken, zet een kruisje bij woorden met de betreffende klank (= letter).

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de woorden met lidwoord erbij en wijs ze aan.
- Plak een rode sticker op 't ei, 't huis en 't dak.

Werkblad 22

Lezen

De leerling leest de tekst.

= stap 4. Dit kunnen ze.

Werkboekje Start

Werkblad 23

Lezen

De leerling leest (een deel van) de tekst.

= stap 4 en 2

- Hier maken we stap 2 van. Geef de zinnen bij de afbeelding.
- Noteer de eigennamen *kim* en *sim* op het gele vel.

Werkblad 24

Lezen

De leerling leest (een deel van) de tekst.

= stap 4. Dit kunnen ze.

- Noteer de eigennaam *kim* op het gele vel.

Werkboekje Start

Werkblad 25

Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't hek, 't mes, 't ijs, 't net en 't been.

Werkblad 26

Woordenschat + zinnen lezen

De leerling kruist het juiste plaatje bij de zin aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zinnen bij de plaatjes: *plaatje 1 kim zit in de boom, plaatje 2 kim zit bij de boom*. De leerling kruist het plaatje aan dat past bij de zin die hij leest.
- Noteer de eigennamen *kim* en *sim* op het gele vel.
- Let op: jokerwoord: *zijn* verwijst naar *de koek van sim*.
- Let op: jokerwoord: *haar* verwijst naar *de jas van kim*.

Werkboekje Start

Werkblad 27

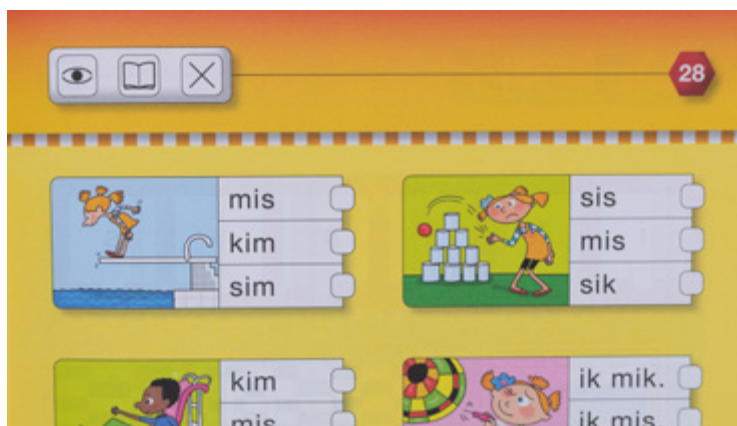
Woordenschat + zinnen lezen

De leerling, kruist het juiste plaatje bij de zin aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Geef de zinnen bij de plaatjes: *plaatje 1 kim is zes*, *plaatje 2 sim is zes*. De leerling kruist het plaatje aan dat past bij de zin die hij leest.
- Noteer de eigennamen *kim*, *mik* en *sim* op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't sap.

Werkblad 28

Woordenschat + woorden lezen

De leerling kiest het juiste woord bij het plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord van het plaatje.
- Noteer de eigennamen *kim* en *sim* op het gele vel.

Werkboekje Start

Werkblad 29

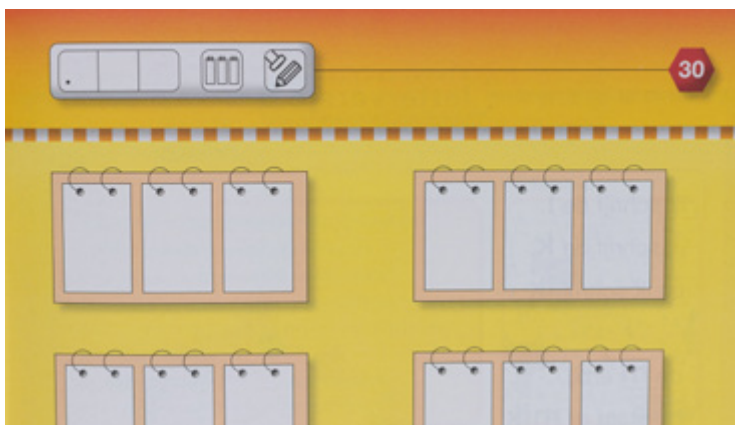
Woordenschat + auditieve analyse

De leerling luistert naar de woorden van de plaat, luistert naar de klanken, zet een kruisje bij woorden met de betreffende klank (= letter).

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de woorden met lidwoord in de plaat en wijs ze aan.
- Plak een rode sticker op 't raam, 't kopje, 't mes en 't pak.

Werkblad 30

Spellen

De leerling stempelt woorden of schrijft woorden.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Geef de aangeleerde woorden.

Werkboekje Start

Werkblad 31

Lezen

De leerling leest (een deel van de tekst).

= **stap 4**. Dit kunnen ze, in ieder geval gedeeltelijk.

- Let op: *erbij*: jokerwoord, spring-er verwijst naar *(bij) het woord ik*.
- nu staat *er* mik: jokerwoord, plaats-er verwijst naar *op de bladzijde*.
- ik draai *het* om: jokerwoord, verwijst naar het woord *mik*.
- nu staat *er* kim: jokerwoord, plaats-er verwijst naar *op de bladzijde*.

Veilig leren lezen Kern 1 - Werkboek

Werkblad 1

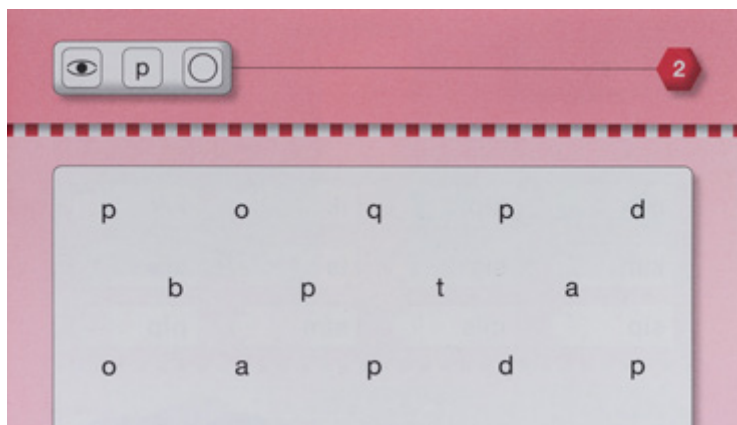
Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord.
- Plak een rode sticker op 't boek.

Werkblad 2

Visuele discriminatie

De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

= stap 2. Dit kunnen ze.

Veilig leren lezen Kern 1 - Werkboek

Werkblad 3

Woordenschat + lezen

De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Noteer de woorden in de plaat.
- Noteer de eigennamen *kim* (meisje) en *sim* (jongen) op het gele vel.
- Noteer *pip* en *het paard* op het bruine vel.

Werkblad 4

Woordenschat + auditieve analyse

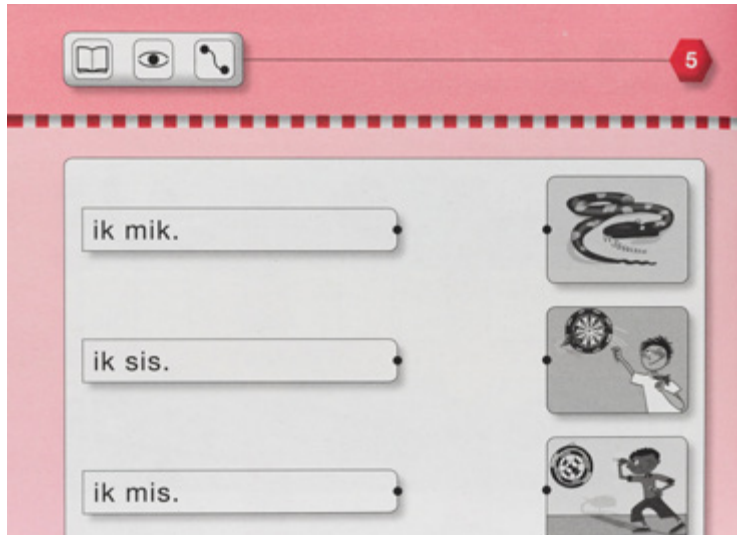
De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 2

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord.

Veilig leren lezen Kern 1 - Werkboek

Werkblad 5

Woordenschat + zinnen lezen

De leerling verbindt de zinnen met de juiste plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zinnen bij de plaatjes.

Werkblad 6

Woordenschat + auditieve analyse

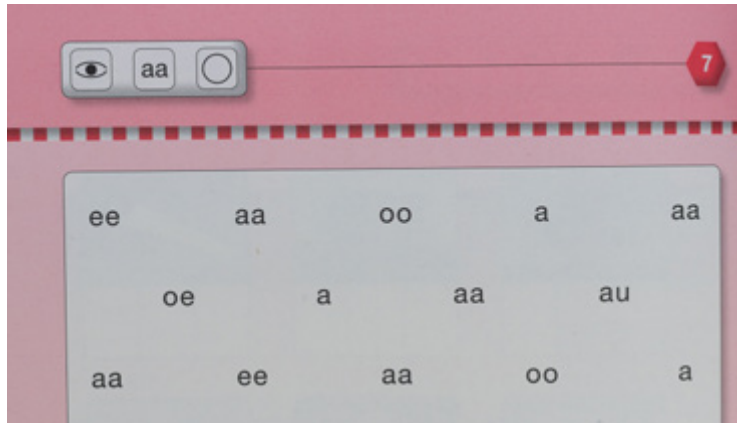
De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord.
- Plak een rode sticker op 't raam en 't dak.

Veilig leren lezen Kern 1 - Werkboek

Werkblad 7

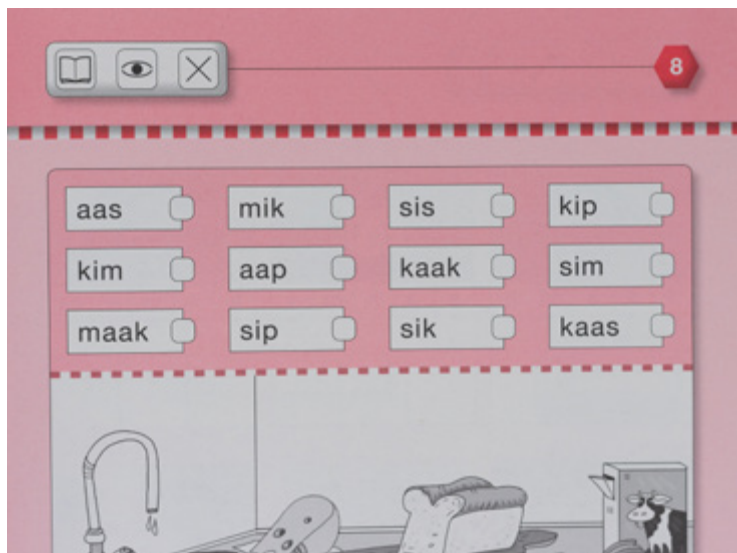

Visuele discriminatie

De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

= **stap 2**. Dit kunnen ze.

Werkblad 8

Woordenschat + lezen

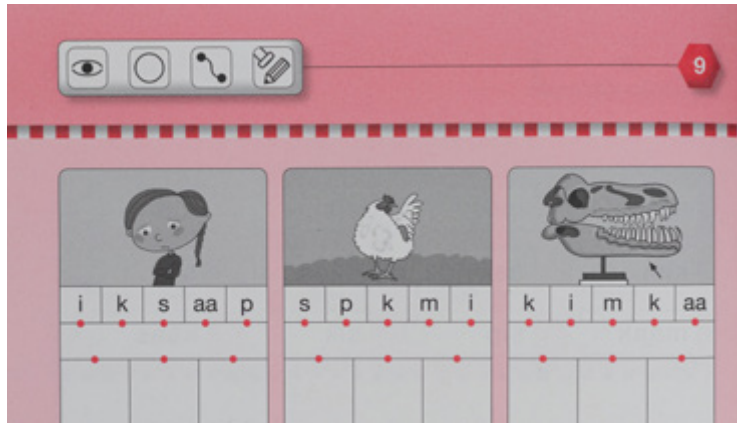
De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van. Noteer de woorden in de plaat.
- Noteer de eigennamen *kim* (meisje) en *sim* (jongen) op het gele vel.

Veilig leren lezen Kern 1 - Werkboek

Werkblad 9

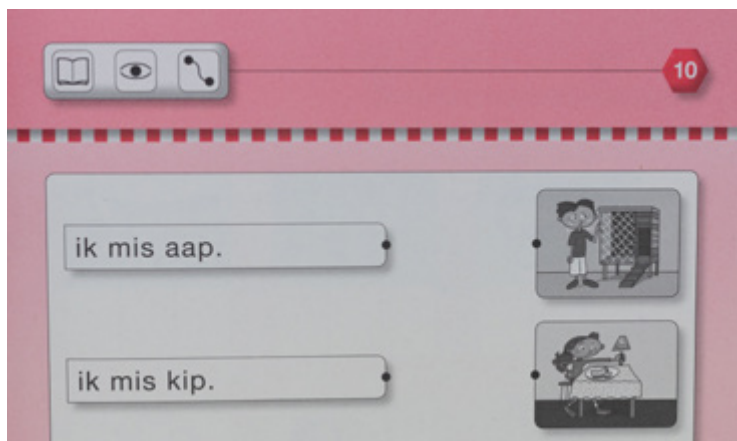
Woordenschat + spelling

De leerling plaatst de letters in de juiste volgorde.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord. Hierna kan de leerling de juiste letters koppelen en op volgorde zetten.
- Noteer de eigennaam *kim* op het gele vel.

Werkblad 10

Woordenschat + zinnen lezen

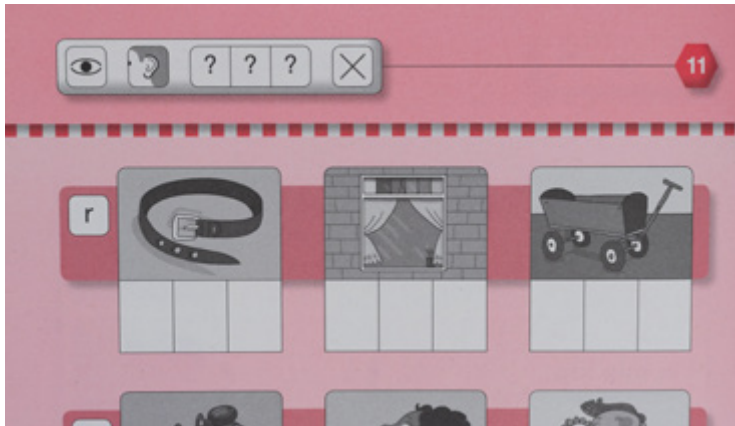
De leerling verbindt de zinnen met de juiste plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Geef de zinnen bij de plaatjes.

Veilig leren lezen Kern 1 - Werkboek

Werkblad 11

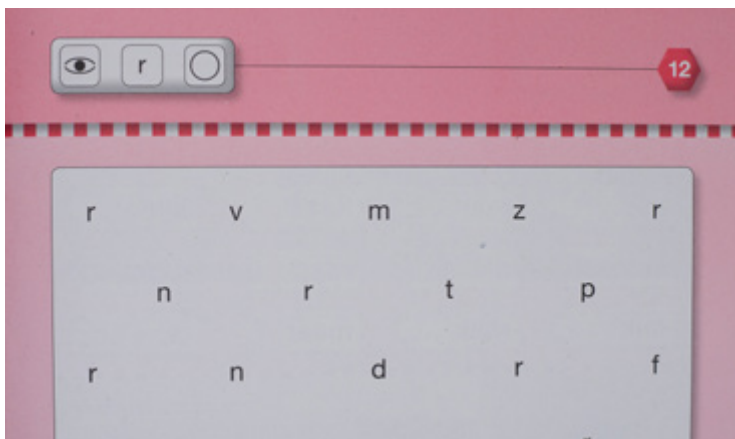
Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord.
- Plak een rode sticker op 't raam en 't oor.

Werkblad 12

Visuele discriminatie

De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

= stap 2. Dit kunnen ze.

- Noteer de eigennamen *rik* en *saar* op het gele vel.

Veilig leren lezen Kern 1 - Werkboek

Werkblad 13

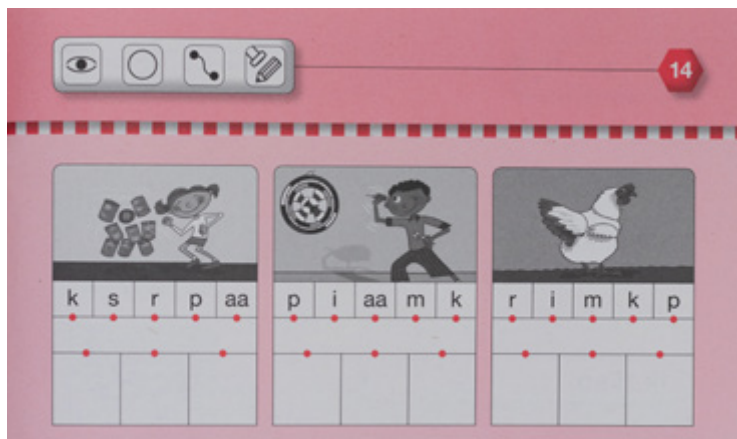
Woordenschat + lezen

De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Noteer de woorden in de plaat.
- Noteer de eigennamen *sim* en *rik* op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't raam.

Werkblad 14

Woordenschat + spelling

De leerling plaatst de letters in de juiste volgorde.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord.
- Noteer de eigennaam *sim* op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't raam.

Veilig leren lezen Kern 1 - Werkboek

Werkblad 15

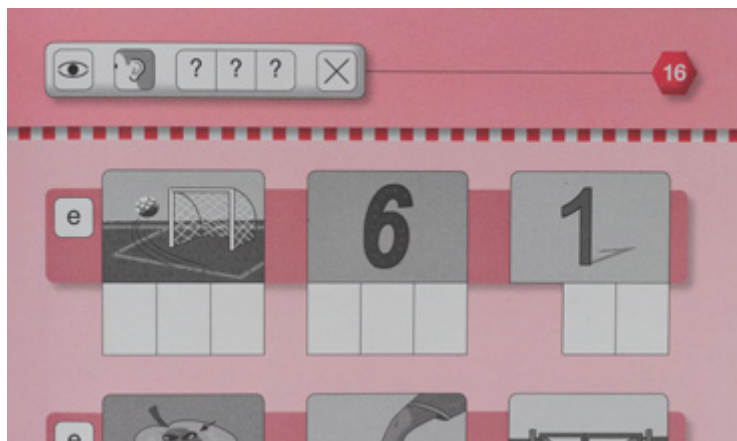
Woordenschat + zinnen lezen

De leerling verbindt de zinnen met de juiste plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zinnen bij de plaatjes.

Werkblad 16

woordenschat + auditieve analyse

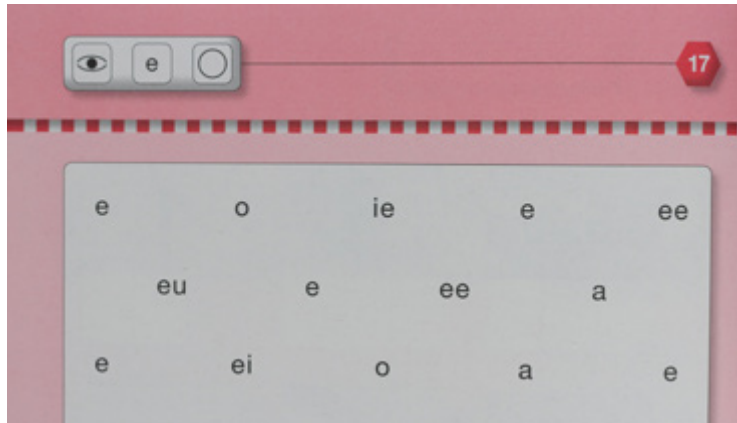
De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord.
- Plak een rode sticker op 't rek, 't net, 't mes, 't been en 't hek.

Veilig leren lezen Kern 1 - Werkboek

Werkblad 17

De leerling omcirkelt de letter.

= **stap 2.** Dit kunnen ze.

- Noteer de eigennamen *rik* en *sim* op het gele vel.

Werkblad 18

Woordenschat + lezen

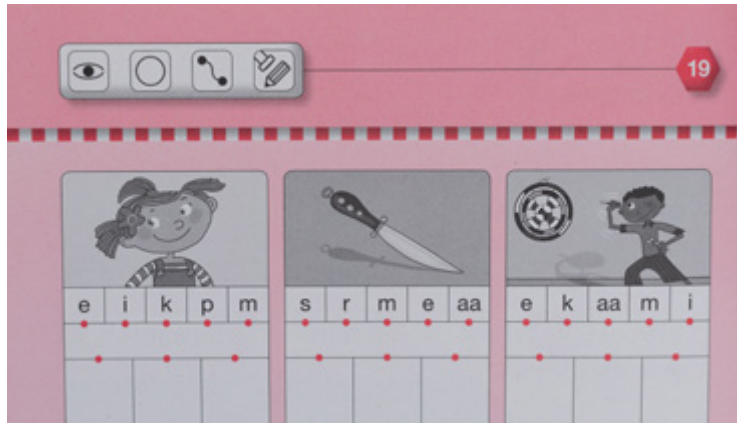
De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van. Noteer de woorden in de plaat.
- Noteer de eigennamen *sem*, *saar* en *kim* op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't raam, 't mes, 't rek en 't paar.

Veilig leren lezen Kern 1 - Werkboek

Werkblad 19

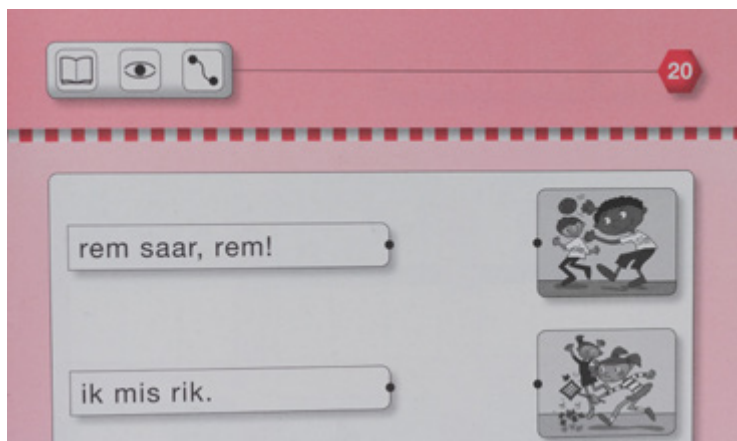
Woordenschat + spelling

De leerling plaatst de letters in de juiste volgorde.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord.
- Noteer de eigennaam *kim* op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't raam, 't mes en 't rek.

Werkblad 20

Woordenschat + zinnen lezen

De leerling verbindt de zinnen met de juiste plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zinnen bij de plaatjes.
- Noteer de eigennamen *saar*, *rik*, *kim* en *pim* op het gele vel.
- Noteer de eigennaam *pip* en *de beer* op het bruine vel.

Veilig leren lezen Kern 1 - Werkboek

Werkblad 21

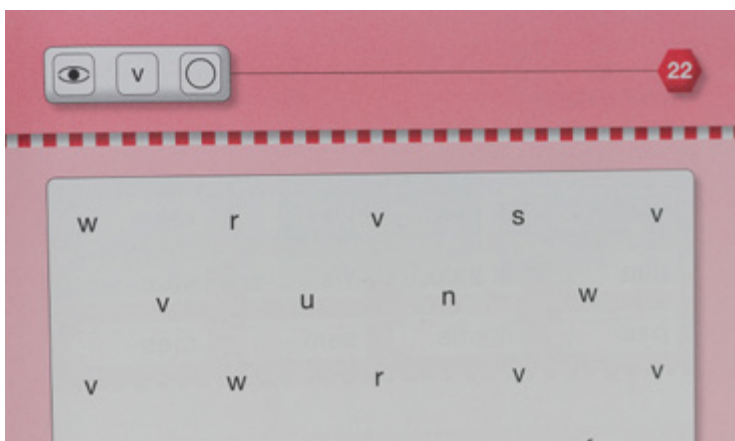
Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord.
- Plak een rode sticker op 't *vuur*.

Werkblad 22

De leerling omcirkelt de letter

= **stap 2**. Dit kunnen ze.

Veilig leren lezen Kern 1 - Werkboek

Werkblad 23

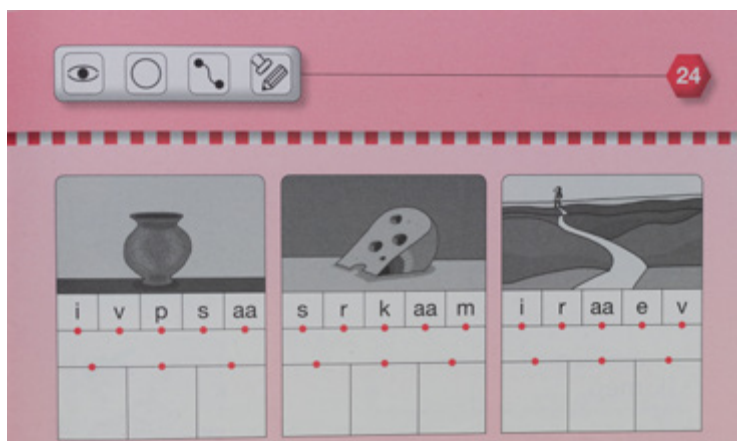
Woordenschat + lezen

De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Noteer de woorden in de plaat.
- Noteer de eigennamen *sem*, *saar*, *pim* en *kim* op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't *mes*, 't *rek* en 't *paar*.

Werkblad 24

Woordenschat + spelling

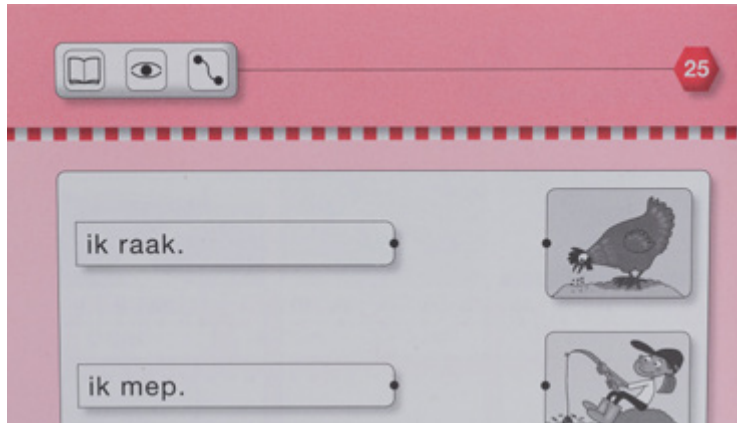
De leerling plaatst de letters in de juiste volgorde.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord.
- Noteer de eigennaam *kim* op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't *raam*, 't *mes* en 't *rek*.

Veilig leren lezen Kern 1 - Werkboek

Werkblad 25

Woordenschat + zinnen lezen

De leerling verbindt de zinnen met de juiste plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zinnen bij de plaatjes.

Werkblad 26

Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord.
- Plak een rode sticker op 't vuur, 't hek en 't been.

Veilig leren lezen Kern 1 - Werkboek

Werkblad 27

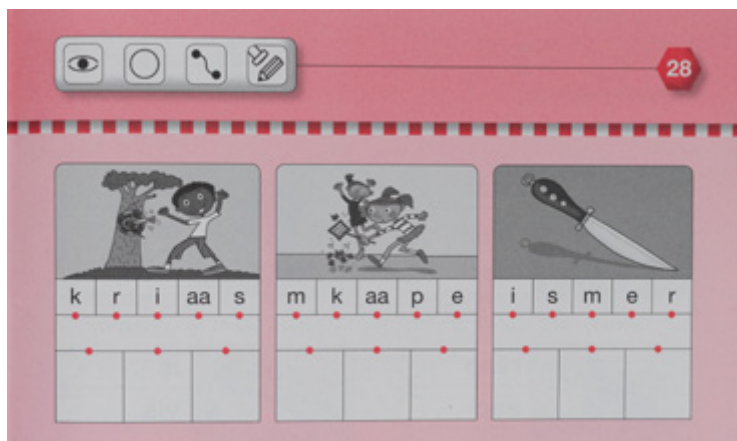
Woordenschat + lezen

De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Noteer het woord bij het plaatje.
- Plak een rode sticker op 't raam, 't mes, 't paar en 't rek.

Werkblad 28

Woordenschat + spelling

De leerling plaatst de letters in de juiste volgorde.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord.
- Plak een rode sticker op 't raam en 't mes.

Veilig leren lezen Kern 1 - Werkboek

Werkblad 29

Woordenschat + lezen

Leerlingen kruisen het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Noteer het woord bij het plaatje.
- Plak een rode sticker op 't raam en 't mes.

Werkblad 30

Woordenschat + lezen

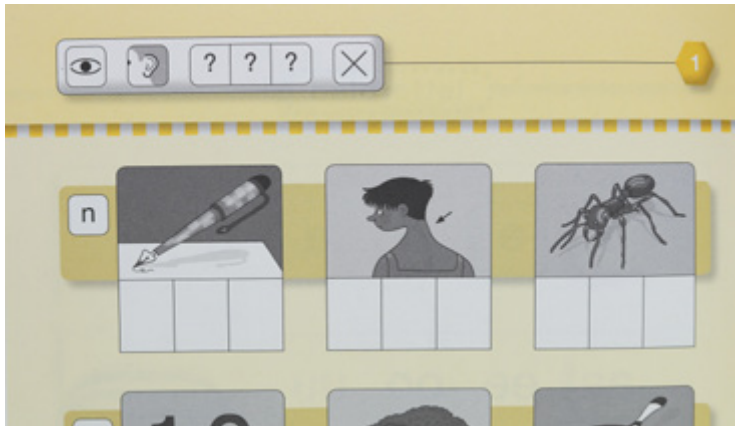
De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Noteer de woorden in de plaat.

Werkboekje Kern 2

Werkblad 1

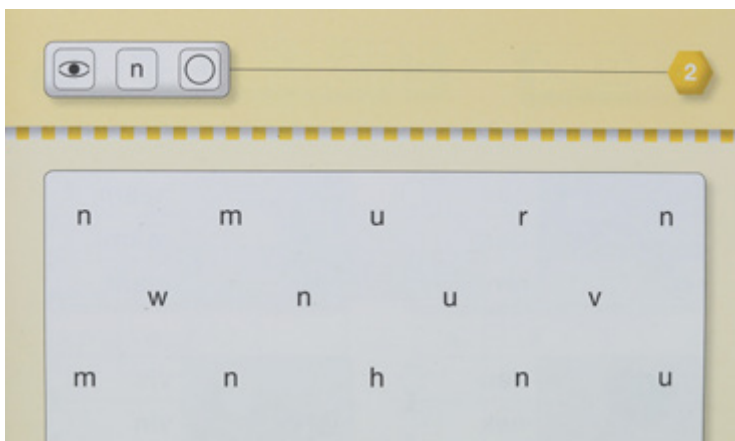
Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't net.

Werkblad 2

Visuele discriminatie

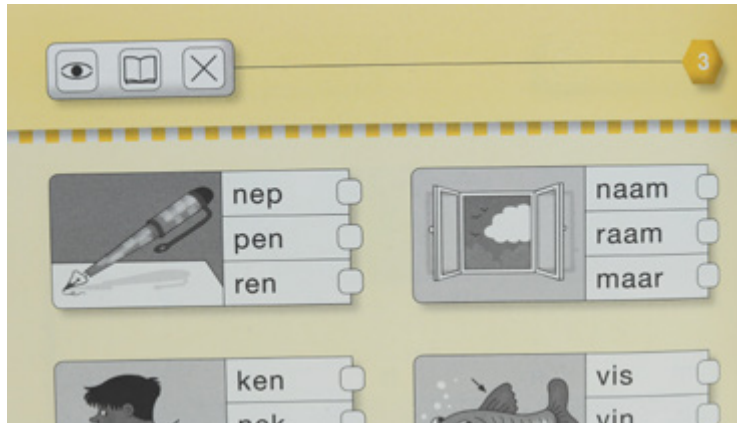
De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

= stap 2. Dit kunnen ze.

- Plak een rode sticker op 't rek
- Noteer de eigennamen *pim*, *nik* en *saar* op het gele vel.

Werkboekje Kern 2

Werkblad 3

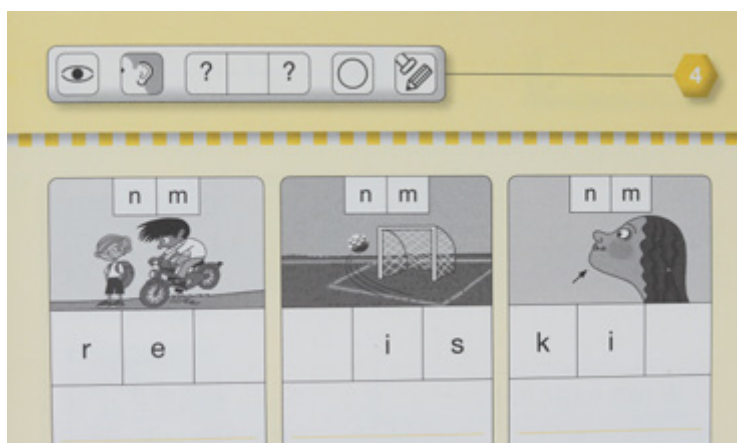
Woordenschat + lezen

De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Noteer de woorden in de plaat.
- Plak een rode sticker op 't raam.
- Noteer de eigennaam *amelie* op het gele vel.

Werkblad 4

Woordenschat + spelling

De leerling plaatst de letter in de juiste volgorde bij het plaatje

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord.

Werkboekje Kern 2

Werkblad 5

Woordenschat + zinnen lezen

De leerling verbindt de zinnen met de juiste plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zin bij ieder plaatje.
- Noteer de eigennamen *pim*, *saar* en *sim* op het gele vel.

Werkblad 6

Woordenschat + auditieve analyse

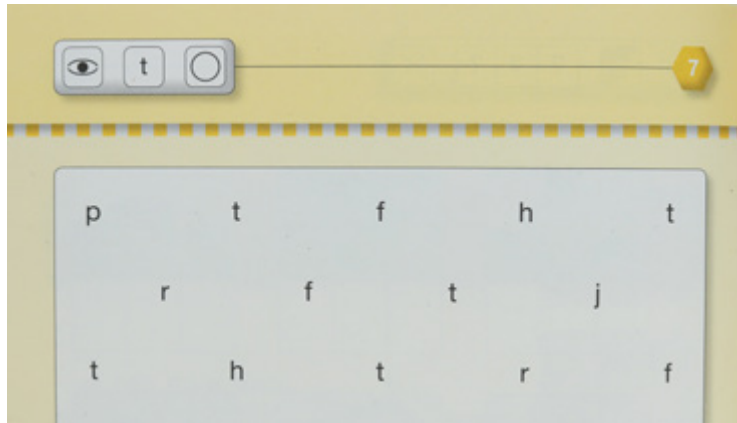
De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't *net* en 't *dak*.

Werkboekje Kern 2

Werkblad 7

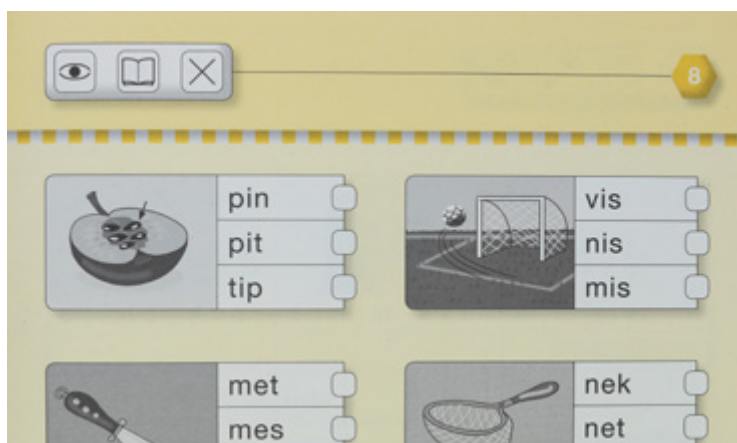
Visuele discriminatie

De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

= **stap 2**. Dit kunnen ze.

- Noteer de eigennamen *kaat*, *saar*, en *tim* op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't *net*.

Werkblad 8

Woordenschat + lezen

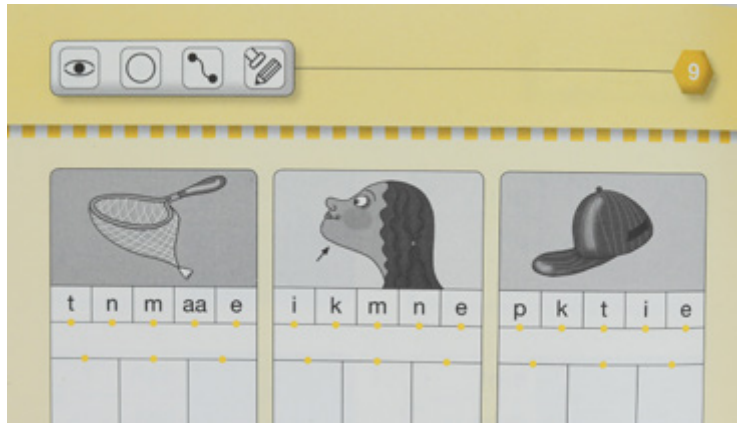
De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't *net*, 't *mes* en 't *raam*.

Werkboekje Kern 2

Werkblad 9

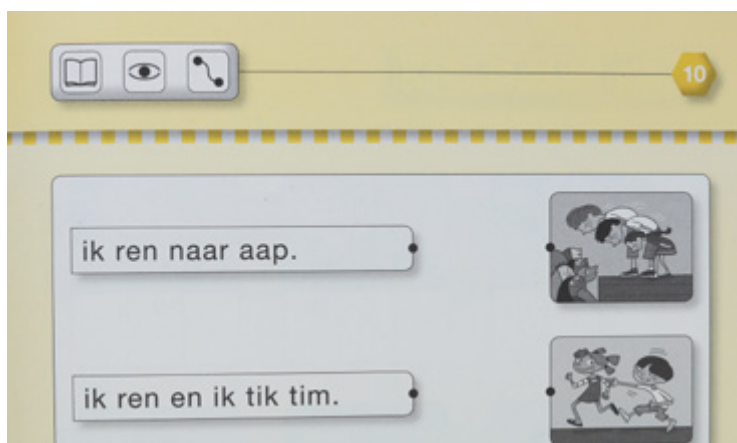
Woordenschat + spelling

De leerling plaatst de letters in de juiste volgorde.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord. Daarna kan de leerling de juiste letters koppelen en op volgorde zetten.
- Plak een rode sticker op 't net en 't mes.

Werkblad 10

Woordenschat + zinnen lezen

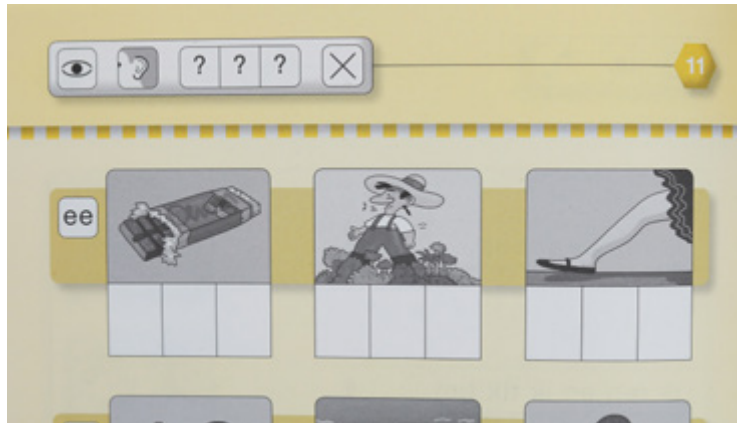
De leerling verbindt de zinnen met de juiste plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zin bij ieder plaatje.
- Noteer de eigennamen *tim*, *kim*, *saar* en *pim* op het gele vel.

Werkboekje Kern 2

Werkblad 11

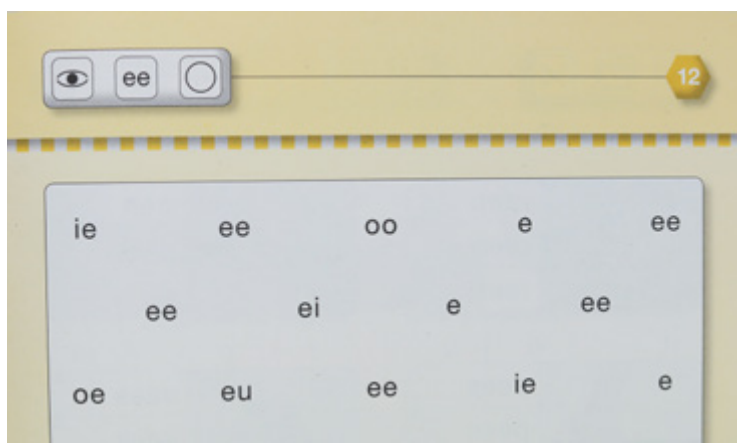
Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't *been*.

Werkblad 12

Visuele discriminatie

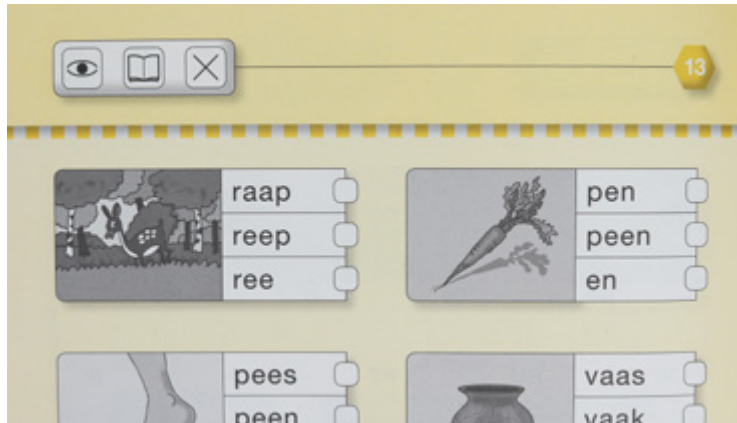
De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

= stap 2. Dit kunnen ze.

- Noteer de eigennaam *tim* op het gele vel.

Werkboekje Kern 2

Werkblad 13

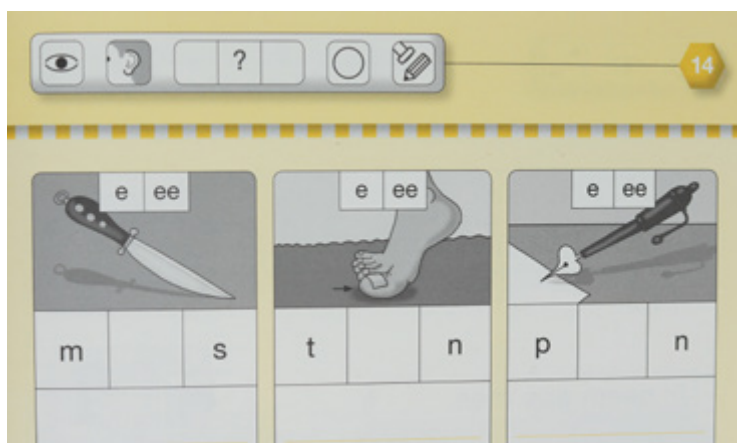
Woordenschat + lezen

De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't net.

Werkblad 14

Woordenschat + spelling

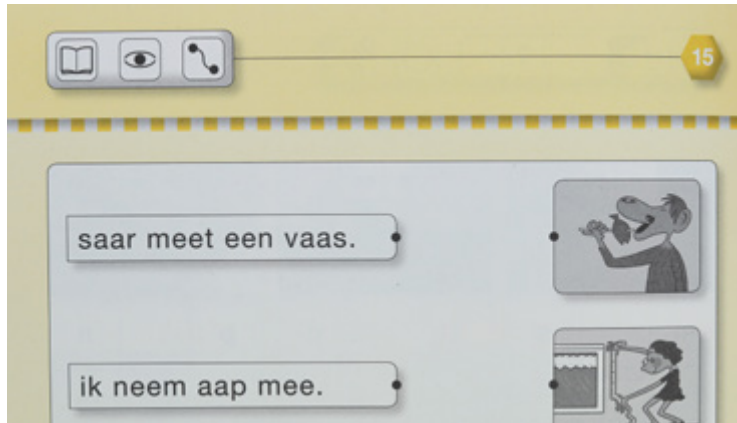
De leerling plaatst de letters in de juiste volgorde bij het plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't mes en 't net.

Werkboekje Kern 2

Werkblad 15

Woordenschat + zinnen lezen

De leerling verbindt de zinnen met de juiste plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zin bij ieder plaatje.
- Noteer de eigennamen *saar* en *kim* op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't raam.

Werkblad 16

Woordenschat + auditieve analyse

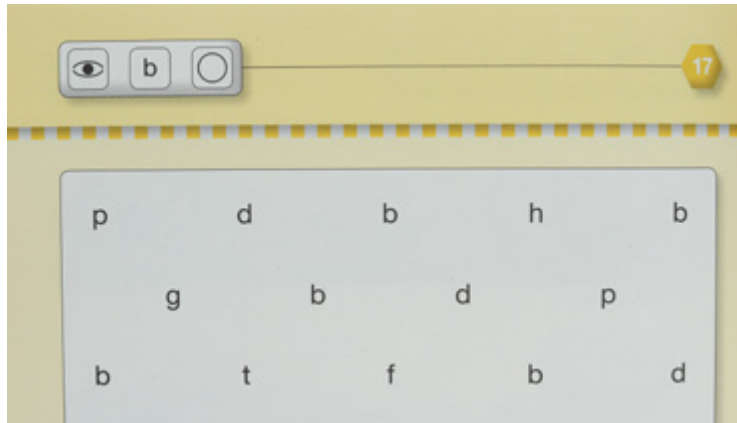
De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't bot en 't dak.

Werkboekje Kern 2

Werkblad 17

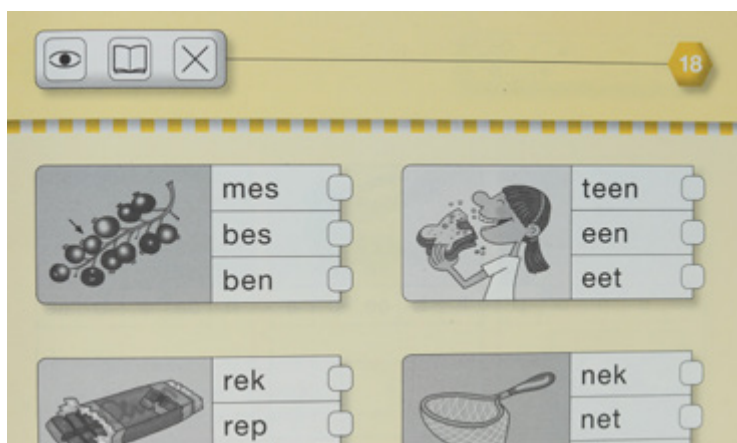
Visuele discriminatie

De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

= **stap 2**. Dit kunnen ze.

- Noteer de eigennaam *ben* en *de aap* op het bruine vel.
- Plak een rode sticker op *'t been*, *'t rek* en *'t mes*.

Werkblad 18

Woordenschat + lezen

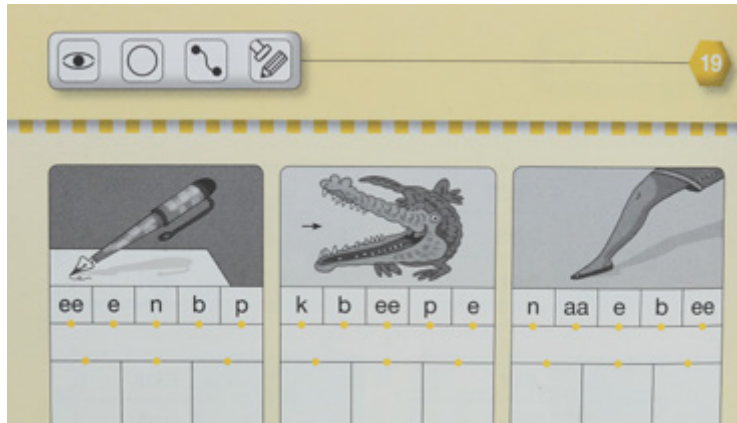
De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op *'t net* en *'t been*.

Werkboekje Kern 2

Werkblad 19

Woordenschat + spelling

De leerling plaatst de letters in de juiste volgorde.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord. Daarna kan de leerling de juiste letters koppelen en op volgorde zetten.
- Plak een rode sticker op 't *been* en 't *mes*.

Werkblad 20

Woordenschat + zinnen lezen

De leerling verbindt de zinnen met de juiste plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zin bij ieder plaatje.
- Noteer de eigenaam *tim* en *de hond* op het bruine vel.
- Plak een rode sticker op 't *been*.

Werkboekje Kern 2

Werkblad 21

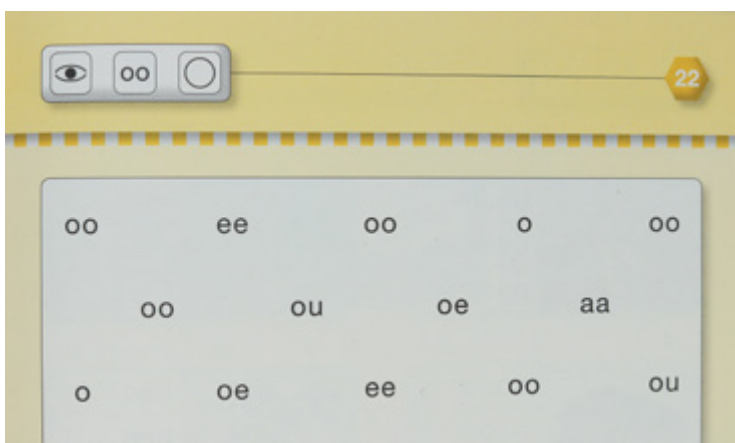
Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't boek.

Werkblad 22

Visuele discriminatie

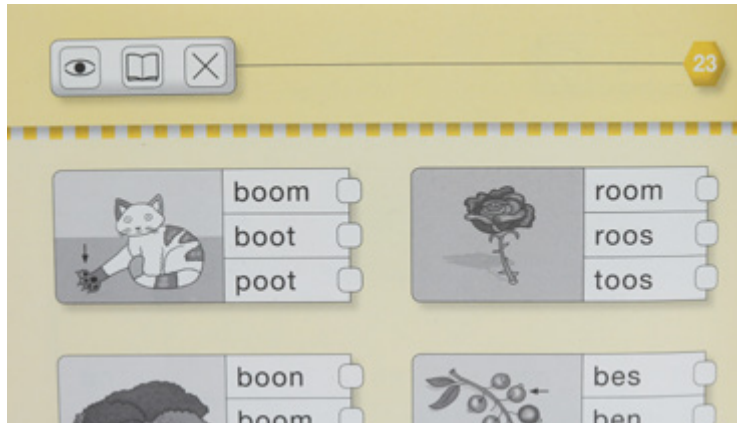
De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

= stap 2. Dit kunnen ze.

- Noteer de eigennamen *koos* en *kees* op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't raam.

Werkboekje Kern 2

Werkblad 23

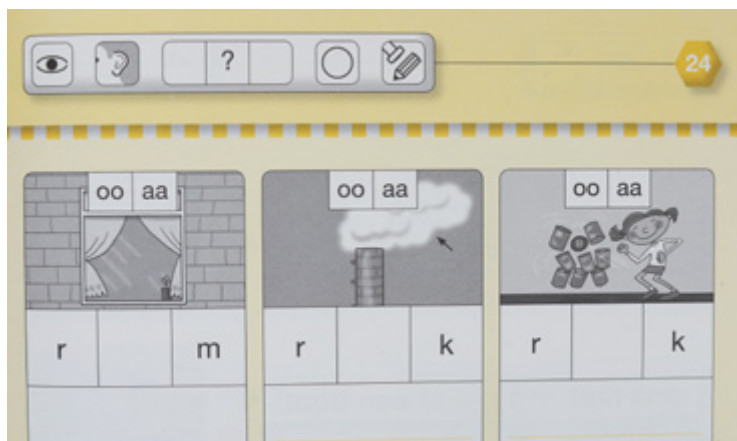
Woordenschat + lezen

De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't *been*.

Werkblad 24

Woordenschat + spelling

De leerling plaatst de juiste letters bij het plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't *raam*.

Werkboekje Kern 2

Werkblad 25

Woordenschat + zinnen lezen

De leerling verbindt de zinnen met de juiste plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zin bij ieder plaatje.
- Noteer de eigennaam *roos* op het gele vel.

Werkblad 26

Woordenschat + lezen

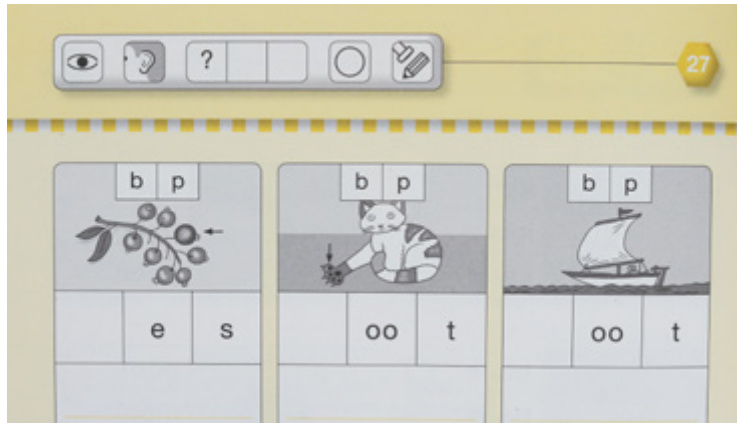
De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't *been*.

Werkboekje Kern 2

Werkblad 27

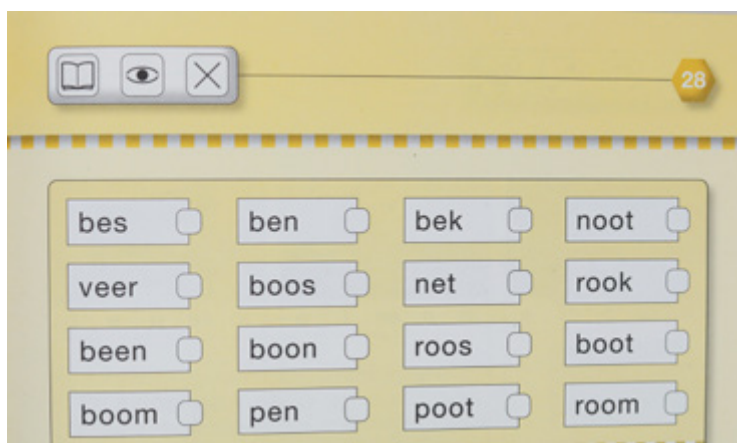
Woordenschat + spelling

De leerling plaatst de juiste letter bij het plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord.
- Plak een rode sticker op 't *been*.

Werkblad 28

Woordenschat + lezen

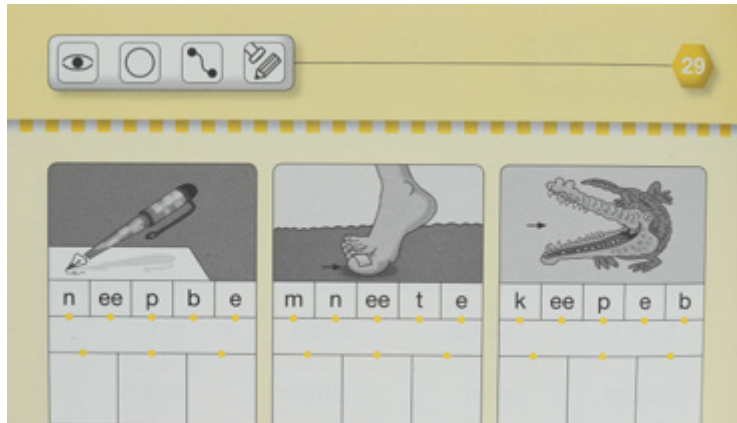
De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Noteer de woorden in de plaat.
- Plak een rode sticker bij de woorden 't *been* en 't *net*.

Werkboekje Kern 2

Werkblad 29

Woordenschat + spelling

De leerling plaatst de letters in de juiste volgorde.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord. Daarna kan de leerling de juiste letters koppelen en op volgorde zetten.
- Plak een rode sticker op 't mes.

Werkblad 30

Woordenschat + zinnen lezen

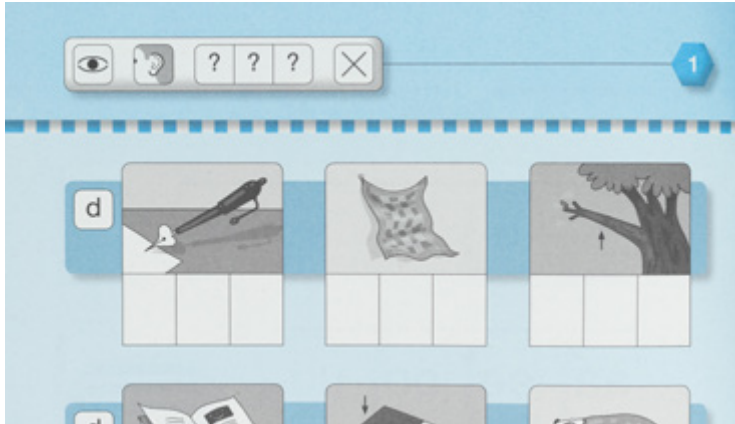
De leerling verbindt de zinnen met de juiste plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zin bij ieder plaatje.
- Noteer de eigennamen *ben*, *roos* en *pim* op het gele vel.

Veilig leren lezen Kern 3 - Werkboek

Werkblad 1

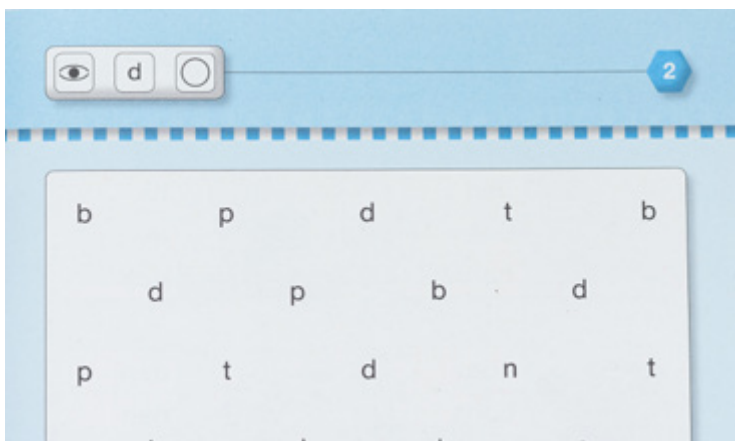
Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't *boek* en 't *dak*.

Werkblad 2

Visuele discriminatie

De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

= stap 2. Dit kunnen ze.

Veilig leren lezen Kern 3 - Werkboek

Werkblad 3

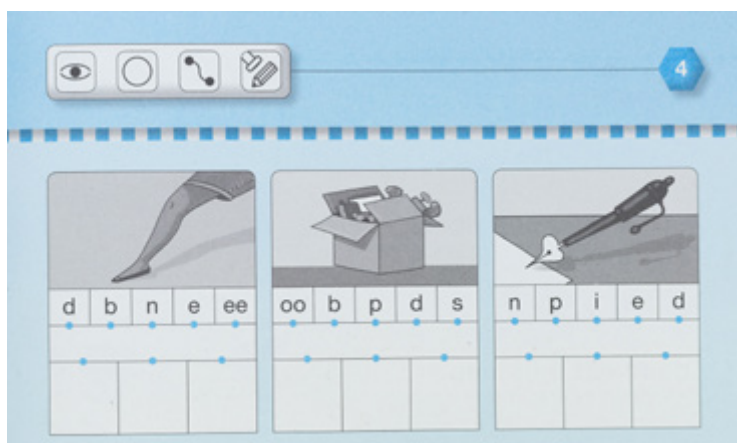
Woordenschat + lezen

De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Noteer de eigennaam *ben* (jongen) op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't *been*, 't *dek* en 't *paar*.

Werkblad 4

Woordenschat + spelling

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, trekt een lijn van meer gegeven letters naar de plek waar de letter hoort te staan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't *been*.

Veilig leren lezen Kern 3 - Werkboek

Werkblad 5

Woordenschat + zinnen lezen

De leerling kies het juiste plaatje bij de zin.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg bij beide plaatjes steeds de zin: *plaatje 1 een aap uit de doos. Plaatje 2 een aap in de doos.* De leerling kruist het plaatje aan dat past bij de zin die hij leest.
- Noteer de eigeennamen *daan* en *saar* op het gele vel.

Werkblad 6

woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letters staan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.

Veilig leren lezen Kern 3 - Werkboek

Werkblad 7

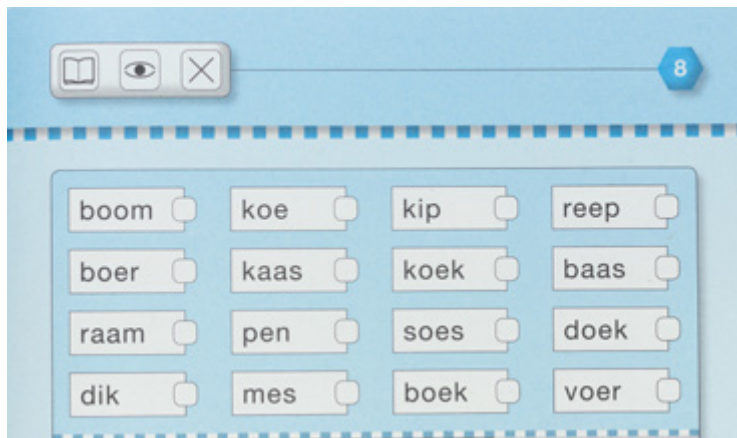

Visuele discriminatie

De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

= **stap 2**. Dit kunnen ze.

Werkblad 8

Woordenschat + lezen

De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van. Noteer de woorden in de plaat.
- Plak een rode sticker op 't raam, 't mes, 't boek en 't voer.

Veilig leren lezen Kern 3 - Werkboek

Werkblad 9

Woordenschat + spelling

De leerling schrijft een woord in de zin bij het plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de woorden. Daarna kan de leerling de juiste letters koppelen en op volgorde zetten.
- Noteer de eigennaam *daan* (jongen) op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't boek.

Werkblad 10

Woordenschat + zinnen lezen

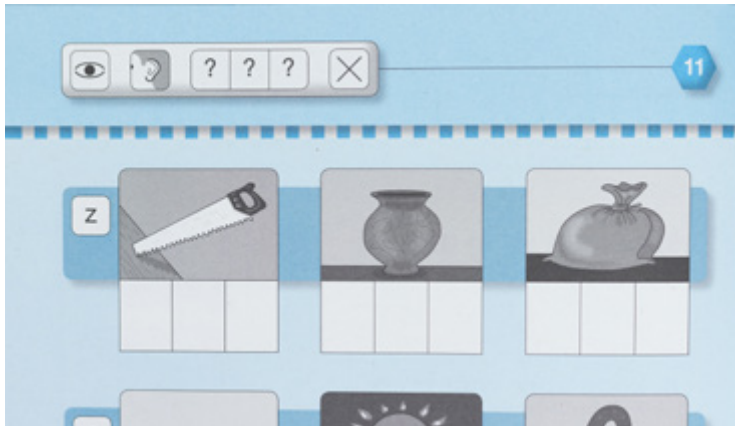
De leerling verbindt de zinnen met de juiste plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg van boven naar beneden bij ieder plaatje de zin hardop.
- Noteer de eigennaam *kees* op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't voer.

Veilig leren lezen Kern 3 - Werkboek

Werkblad 11

Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't *hek* en 't *zeil*.

Werkblad 12

Visuele discriminatie

De leerling zoekt en omcirkelt de letter.

= stap 2. Dit kunnen ze.

- Noteer de eigennaam *tim* op het gele vel.

Veilig leren lezen Kern 3 - Werkboek

Werkblad 13

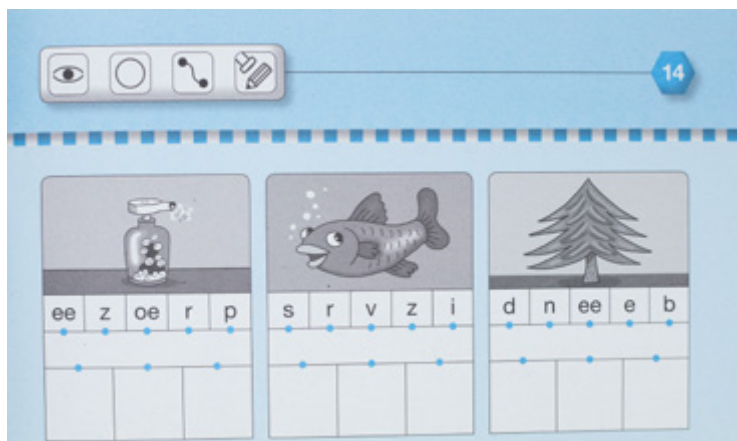
Woordenschat + lezen

De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't boek en 't dek.

Werkblad 14

Woordenschat + spelling

De leerling plaatst de letters in de juiste volgorde.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.

Veilig leren lezen Kern 3 - Werkboek

Werkblad 15

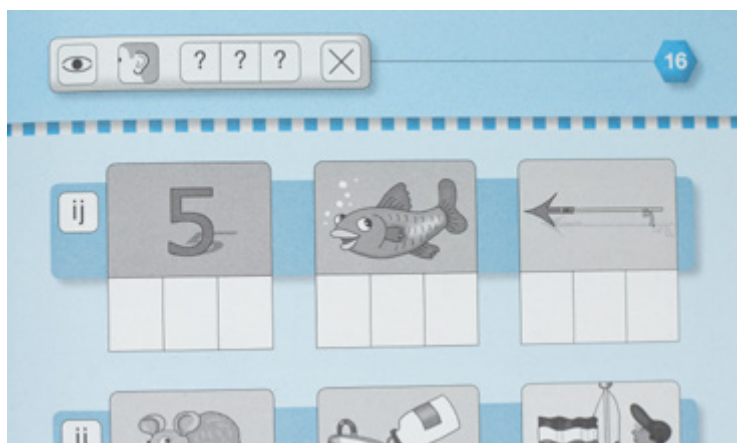
Woordenschat + zinnen lezen

De leerling verbindt de zinnen met de juiste plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg bij beide plaatjes steeds de zin: *Plaatje 1 een boek in de doos. Plaatje 2 geen boek in de doos.* De leerling kruist het plaatje aan dat past bij de zin die hij leest.
- Noteer de eigennamen *rik* en *daan* (jongen) op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't boek.

Werkblad 16

Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't *ijs* en 't *huis*.

Veilig leren lezen Kern 3 - Werkboek

Werkblad 17

Visuele discriminatie

De leerling omcirkelt de letter.

= **stap 2**. Dit kunnen ze.

- Noteer de eigennaam *rik* op het gele vel.

Werkblad 18

Woordenschat + lezen

De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= **stap 4**

- Hier maken we stap 2 van. Noteer de woorden in de plaat.
- Plak een rode sticker op 't boek, 't raam, 't mes en 't ijs.

Veilig leren lezen Kern 3 - Werkboek

Werkblad 19

Woordenschat + spelling

De leerling schrijft een woord in de zin bij het plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zin bij de plaatjes.
- Plak een rode sticker op 't ijs.

Werkblad 20

Woordenschat + zinnen lezen

De leerling verbindt de zinnen met de juiste plaatjes.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zin bij ieder plaatje.
- Noteer de eigennamen *tijn*, *pim*, *tim* en *roos* op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't ijs.

Veilig leren lezen Kern 3 - Werkboek

Werkblad 21

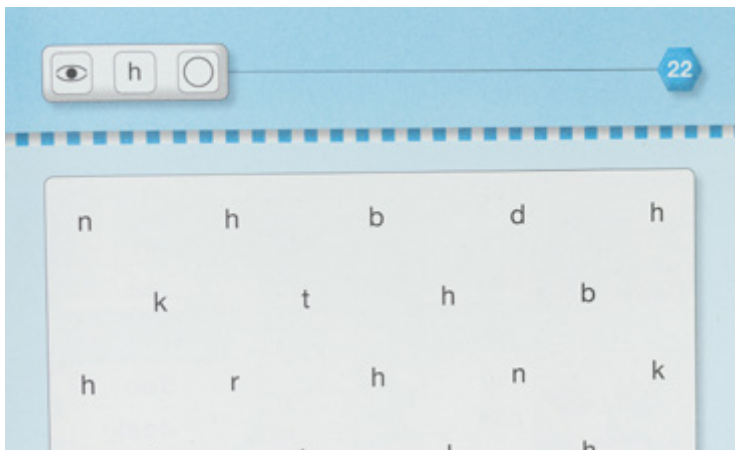
Woordenschat + auditieve analyse

De leerling benoemt het woord, luistert naar de klanken, zet een kruisje op de plek waar de betreffende letter staat.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't hek, 't haar, 't hok, 't huis en 't gaas.

Werkblad 22

De leerling omcirkelt de letter.

De leerling verbindt de zinnen met de juiste plaatjes.

= stap 2. Dit kunnen ze.

Veilig leren lezen Kern 3 - Werkboek

Werkblad 23

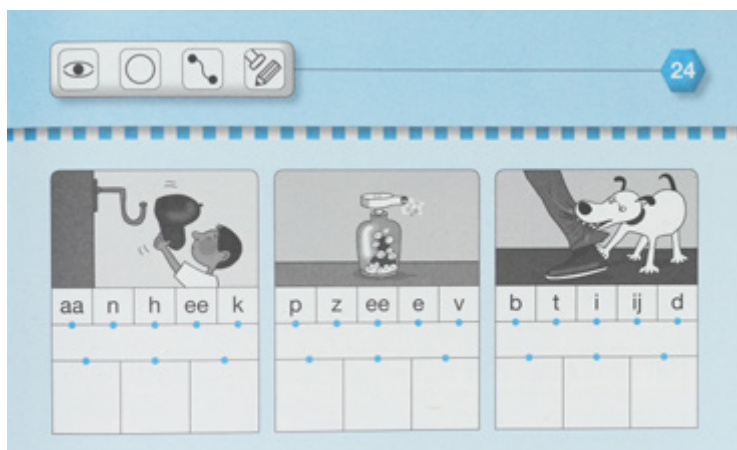
Woordenschat + lezen

De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't hek.

Werkblad 24

Woordenschat + spelling

De leerling plaatst de letters in de juiste volgorde.

= stap 4.

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't haar.

Veilig leren lezen Kern 3 - Werkboek

Werkblad 25

Woordenschat + zinnen lezen

De leerling verbindt de zinnen met het juiste plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg bij beide plaatjes steeds de zin: *plaatje 1 de zoen is voor tim. Plaatje 2 de zoen is voor kim.* De leerling kruist het plaatje aan dat past bij de zin die hij leest.
- Noteer de eigennamen *kim*, *tim*, *tijn* en *daan* op het gele vel.

Werkblad 26

Woordenschat + lezen

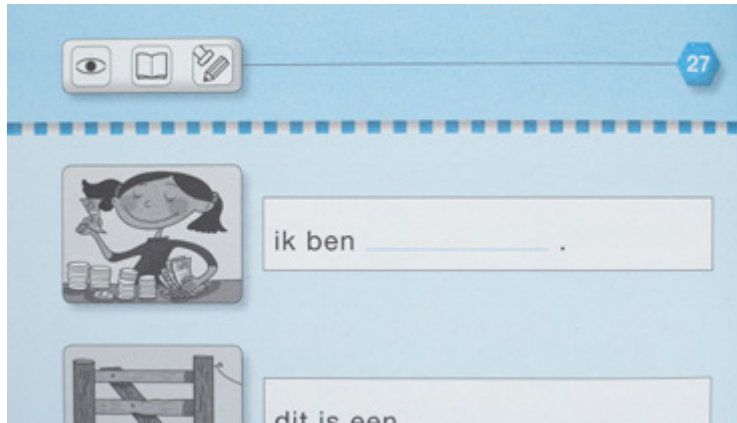
De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4.

- Hier maken we stap 2 van. Noteer de woorden in de plaat.
- Plak een rode sticker op 't *hek*, 't *haar* en 't *boek*.

Veilig leren lezen Kern 3 - Werkboek

Werkblad 27

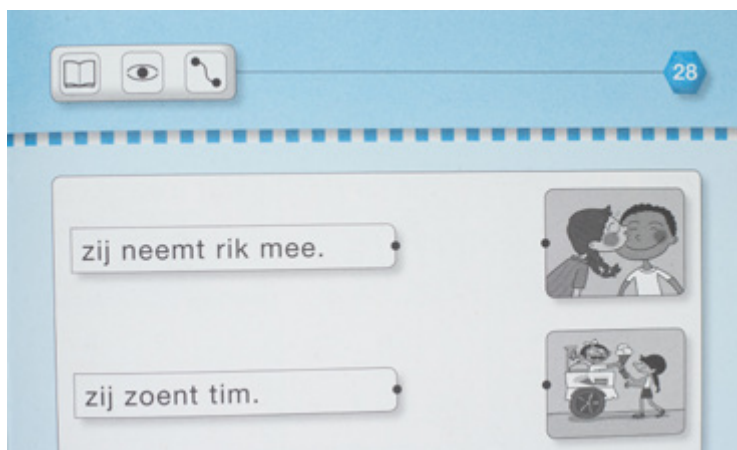
Woordenschat + spelling

De leerling schrijft een woord in de zin bij het plaatje.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zin.
- Plak een rode sticker op 't *hek* en 't *boek*.

Werkblad 28

Lezen

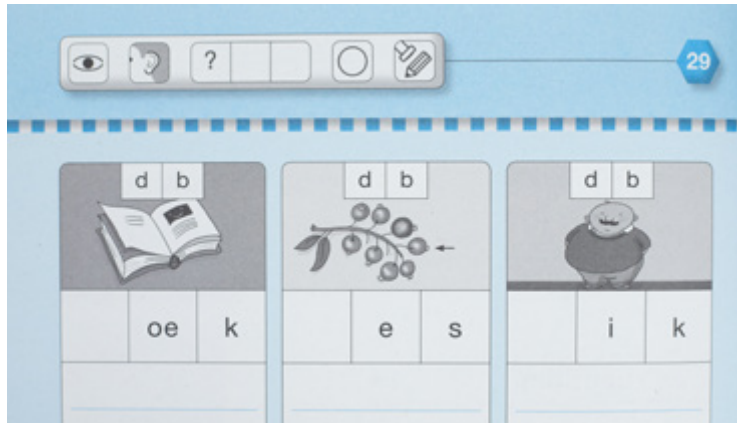
De leerling trekt een lijn van een zin naar het juiste plaatje.

= stap 4.

- Hier maken we stap 2 van. Zeg de zin bij ieder plaatje.
- Noteer de eigennamen *rik*, *tim* en *roos* op het gele vel.
- Plak een rode sticker op 't *ijs* (2x).

Veilig leren lezen Kern 3 - Werkboek

Werkblad 29

Woordenschat + spelling

De leerling plaatst de juiste letter in het woord.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't boek, 't been en 't dek.

Werkblad 30

Woordenschat + lezen

De leerling kruist het juiste woord bij het plaatje aan.

= stap 4

- Hier maken we stap 2 van. Zeg het woord met het lidwoord erbij.
- Plak een rode sticker op 't hek.

Werkwijze bij de leesboekjes van kern 1, 2 en 3

We beschrijven de volgende categorieën leesmoeilijkheden in de teksten en geven aan hoe u dit kunt aanpakken.

1 Inhoudswoorden

Sommige zelfstandige naamwoorden of werkwoorden uit de tekst zijn afgebeeld.

- Noteer dan het woord bij de afbeelding. Noteer bij zelfstandige naamwoorden ook het bepaald lidwoord erbij.

2 Het-woorden

Anderstalige leerlingen weten niet welk bepaald lidwoord bij een zelfstandig naamwoord hoort: *de* of *het* (spreek uit: 't).

Het lidwoord *de* is het frequentst; de woorden met *het* dient de leerling te leren.

- Plak een rode sticker op de afbeelding van een *het*-woord. Zie *Zien is snappen*, blz. 23 en verder.
- Verzamel de *het*-woorden per thema¹ en laat deze leren. Oefen ook de uitspraak: 't *wiel* (met de klemtoon op *wiel*).

1. Een *het*-woordenschrift kan helpen. Zie *Zien is snappen*, blz. 28.

Werkwijze bij de leesboekjes van kern 1, 2 en 3

3 Eigennamen

Een anderstalig kind herkent een woord niet per se als een eigennaam. Als het kind een woord als eigennaam leert, dan weet het nog niet of het een jongensnaam of een meisjesnaam is.

- Maak een groot geel² vel met een foto van een jongen en een meisje en hang dit goed zichtbaar op in de klas.
- Elke keer wanneer er een eigennaam in de tekst voorkomt, noteert u deze op het gele vel. De leerlingen kunnen zo afkijken.

zij/ze	hij
kim 	sim
roos	

Zie *Zien is snappen*: blz. 30-31.

Plak er eventueel afbeeldingen van de personen uit het leesboek bij.

4 Eigennamen van dieren

Een anderstalig kind herkent een woord niet per se als een eigennaam. Als het kind een woord als eigennaam van een dier leert, dan moeten we de *naam van een dier* scheiden van de *soortnaam*. Anders denkt een leerling dat het woord *rex* bijvoorbeeld *hond* betekent.

- Hang een groot bruin³ vel goed zichtbaar op in de klas.
- Elke keer wanneer er een diernaam in de tekst voorkomt, noteert u de eigennaam links, dan de afbeelding en dan de soortnaam.

Dierennamen		
pim	(afbeelding)	de vogel
tim	(afbeelding)	de eekhoorn

2. Zie voor het gebruik van de kleuren *het kleurensysteem* zoals beschreven in *Zien is snappen*, blz. 32 en verder. De kleur geel verwijst naar mensen (*Wie?*).

3. Zie voor het gebruik van de kleuren *het kleurensysteem* zoals beschreven in *Zien is snappen*, blz. 32 en verder. De kleur bruin verwijst naar dieren en dingen (*Wat?*).

Werkwijze bij de leesboekjes van kern 1, 2 en 3

5 Geluiden

De woorden die geluiden uitdrukken zoals *boem* of *ssss* geven impliciet de betekenis weer, in dit geval, dat er iets valt of iets stroomt. Voor anderstaligen is de betekenis van geluidswaarden niet duidelijk, want die verschillen per taal.

→ Verzamel de geluidswaarden op een groot groen⁴ vel en schrijf de betekenis erbij en een voorbeeldzin.

boem	vallen	pip valt op de grond
ssss	stromen (van lucht)	de lucht stroomt uit het wiel

→ Laat de kinderen deze woorden leren.

6 Diergeluiden

Diergeluiden zijn vaak klanknabootsing zoals *waf waf*. Hoewel dieren overall hetzelfde geluid maken, noem je dat in talen verschillend. In het Turks zegt een hond: *hau hau*; in het Nederlands *waf* of *woef*.

Bij het geluid (groen!) hoort ook het werkwoord: een hond *blaft* en zegt *waf* of *woef*; een koe *loeit* en zegt *boe*.

→ Verzamel ook deze diergeluiden op een groen vel.⁵

boe	de koe	loeit
-----	--------	-------

7 Uitroepen

Ook uitroepen in leesteksten geven impliciet de betekenis weer. Zo betekent de uitroep *oo*, *pas op*, *het is gevaarlijk*. Of *boe*, *iemand laten schrikken*.

Uitroepen verschillen per taal.

→ Verzamel ook deze uitroepen, op een groen⁶ vel.

→ Laat de kinderen deze woorden leren en schrijf eventueel de woorden uit hun moedertaal erbij.

4. Zie voor het gebruik van de kleuren *het kleurensysteem* zoals beschreven in *Zien is snappen*, blz. 32 en verder. Met de kleur groen verwijst je naar *Hoe?*

5. Zie de website www.watenhoe-nt2/nt2-lessen/diergeluiden voor een uitgewerkte les over diergeluiden. De kleur groen voor het geluid (Hoe?), de kleur rood voor handelingen en de kleur bruin voor dieren en dingen.

6. Zie voor het gebruik van de kleuren *het kleurensysteem* zoals beschreven in *Zien is snappen*, blz. 32 en verder.

p 74

Werkwijze bij de leesboekjes van kern 1, 2 en 3

Nota bene

Een aantal categorieën woorden hebben we **niet** opgenomen, omdat deze nauwelijks voorkomen in de eerste drie leesboekjes. Woorden als:

- 'knipwerkwoorden', scheidbare samengestelde werkwoorden zoals *weggaan, oplezen*;
- samenstellingen zoals *visnet*⁸;
- homofonen en homoniemen, woorden met meer dan één betekenis: *moe* (moeder of moe zijn) of *bank* (zitmeubel of gebouw).⁹

Hieronder ziet u analyses van de leesboekjes van kern 1, 2 en 3.

8. Zoals in leesboekje 2 van *Veilig leren lezen*.

9. Zie voor verschillende leescategorieën de lessen in handleiding 2 van *Van horen en Zeggen* in *Zien is snappen* staan lessen over samenstellingen en 'knip'werkwoorden.

Veilig Leren Lezen - Leesboekje 1

Bladzijde 2-3

- Noteer de eigennamen *kim*, *roos*, *sim* en *loes* op het gele vel.

Jokerwoorden:

- wat is *er*, *sim*?: sprookjes-*er*.
- *ik* mis *kim*: verwijst naar *sim*.
- is *kim* niet bij *jou*?: verwijst naar *sim*.
- is *kim* bij *jou*?: verwijst naar *loes*.
- *ik* mis *kim*: verwijst naar *loes*.
- is *kim* ook niet bij *jou*?: verwijst naar *loes*.
- hoe kan *dat*?: verwijst naar *kim is niet bij loes*.
- waar was *jij*?: verwijst naar *kim*.
- *sim* mist *jou*: verwijst naar *kim*.

Bladzijde 4

- Noteer de eigennamen *mik*, *sim* en *kim* op het gele vel.

Jokerwoorden:

- *ik* mis *sim*: verwijst naar *mama*.
- *ik* mis *kim*: verwijst naar *mama*.

Bladzijde 5

- Noteer de eigennaam *mik* op het gele vel.
- Noteer *de bal* in de afbeelding.

Jokerwoorden:

- zie jij *dat*?: verwijst naar *de letters van het woord mik*.

Bladzijde 6

- Noteer de eigennamen *kim* en *pip* op het gele vel.

Jokerwoorden:

- Wat is *er*?: sprookjes-*er*.
- *ik* mis *kim*: verwijst naar *mik*.
- *kim* is *er* niet: plaats-*er* verwijst naar *hier*.
- maar ik ben *er* wel: plaats-*er* verwijst naar *hier*.
- *dat* weet ik: verwijst naar *ik mis kim*.
- nee, *ik* ben *kim*: verwijst naar *pip*.

Bladzijde 7

- Noteer *sim*, *kim*, *mik* en *pip* op het gele vel.
- Noteer *de zee*, *de hut*, *het bos*, *het dak* en *het boek* in de afbeelding.
- Plak een rode sticker op 't boek en 't dak.

Jokerwoorden:

- *ik*: verwijst naar *kim*.
- *jij*: verwijst naar *kim*.

Veilig Leren Lezen - Leesboekje 1

Bladzijde 8

- Noteer de eigennamen *kim* en *pip* op het gele vel.
- Geluiden: ssss i ssss
- Jokerwoorden:**
 - *ik mik*: verwijst naar *kim*.
 - *ik mik*: verwijst naar *pip*.

Bladzijde 9: -

Bladzijde 10-11

- Noteer de eigennamen en de soortnamen *pip* en *de kip* en *sik* en *de geit* op het bruine vel.
- Noteer *de kip*, *het hok*, *de boer*, *de geit* en *het voer* in de afbeelding.
- Plak een rode sticker op 't hok en 't voer.
- Jokerwoorden:**
 - *haar* naam is *pip*: verwijst naar *de naam van de kip*.
 - *kip pip* zit in *haar* hok: verwijst naar *het hok van kip pip*.
 - *dat* is niet leuk: verwijst naar *mis*, *sik*.
 - *ze* kijkt naar *pip*: verwijst naar *sik*.
 - *dit voer* is van *mij*: verwijst naar *kip pip*.
 - *dit is mijn* hok: verwijst naar *het hok van kip pip*.
 - *ik pik*, *ik pik sik*: verwijst naar *kip pip*.

Bladzijde 12-13

- Noteer de eigennaam *pim* op het gele vel.
- Noteer *de aap* in de afbeelding.
- Geluiden: sss en mmm.
- Jokerwoorden:**
 - *ik mis*: verwijst naar *het kind*.
 - *ik mis aap*: verwijst naar *het kind*.

Veilig Leren Lezen - Leesboekje 1

Bladzijde 14-15

- Noteer de eigennamen *sim*, *saar* en *kim* op het gele vel.
- Noteer *de bal* en *de naam* in de afbeelding.

Jokerwoorden:

- wie doet *er* mee: sprookjes-*er*.
- *ik, ik, ik, ik, ik, ik*: verwijzen naar de kinderen.
- *ik* kies wel: verwijst naar *de juf*.
- kom *jij* maar hier, *sim*: verwijst naar *sim*.
- Kom *jij* ook maar hier, *saar*: verwijst naar *saar*.
- *ik* mik: verwijst naar *saar*.
- *ik* mis *sim*: verwijst naar *saar*.
- *ik* mik: verwijst naar *saar*.
- *ik* raak *sim*: verwijst naar *saar*.
- *jij* bent af, *sim*: verwijst naar *sim*.
- *ik* mik: verwijst naar *kim*.
- *ik* raak *saar*: verwijst naar *kim*.
- *ik ik, ik, ik, ik, ik*: verwijzen naar *de kinderen*.
- en wie wil *er* dan?: sprookjes-*er*.

Bladzijde 16

- Noteer de eigennaam en de soortnaam *sim* en *de aap* op het bruine vel.
- Noteer de eigennaam *saar* op het gele vel.
- Noteer *de aap* in de afbeelding.

Jokerwoord:

- *ik* maak *sim*: verwijst naar *de vrouw*.

Veilig Leren Lezen - Leesboekje 2

Bladzijde 2-3

- Noteer de eigennaam *pip* op het gele blad.
- Noteer *de man, de bal, het wiel, de paal, de neus, het oog en de ster* in de afbeelding.
- Plak een rode sticker op 't *wiel* en 't *oog*.
- Geluiden: *boem, sss i ssss*.
- Uitroep: *oo*

Jokerwoorden:

- *hij* zit op één wiel: verwijst naar *de man*.
- *hij* gaat naar de bal: verwijst naar *pip*.
- *pip* valt op *zijn* neus: verwijst naar *de neus van pip*.
- maar *pip* hoort *het* niet: verwijst naar *sssssss i ssssss*.
- *pip* ziet *het* niet: verwijst naar *wat hoor ik daar? wat sist daar? (de eenwieler)*.
- *pip* rolt met *zijn* oog: verwijst naar *het oog van pip*.
- *hij* ziet een ster: verwijst naar *pip*.
- en nog *één*: verwijst naar *een ster*.

Bladzijde 4

- Noteer de eigennaam *vik* op het gele blad.
- Noteer de eigennaam en de soortnaam *sim* en *de aap* op het bruine blad.
- Noteer *de aap* in de afbeelding.

Jokerwoord:

- *ik* mik: verwijst naar *sim de aap*.

Bladzijde 5

- Noteer de eigennamen *sim, saar, mik* en *pim* op het gele blad.
- Noteer de eigennaam en soortnaam *sem* en *de hond* op het bruine blad.
- Noteer *de hond* in de afbeelding.

Jokerwoorden:

- is *saar er?*: plaats-er verwijst naar *hier*.
- *ik* ren: verwijst naar *sim*.
- *ik* ren naar *saar*: verwijst naar *sim*.
- is *saar er*: plaats-er, verwijst naar *bij mik*.
- ze is weg: verwijst naar *saar*.

Veilig Leren Lezen - Leesboekje 2

Bladzijde 6-7 (is vervolg op bladzijde 5)

- Noteer *het sap* en *de koek* in de afbeelding.
- Plak een rode sticker op 't *sap*.
- Sterke werkwoorden: *was* betekent *is*; *nam* betekent *neemt*; *at* betekent *eet*.

Jokerwoorden:

- *ik* ren, *ik* ren naar pim: verwijst naar *sim*.
- pim, is saar *er*: plaats-*er*, verwijst naar *bij pim*.
- ze was wel hier: verwijst naar *saar*.
- ze nam wat sap: verwijst naar *saar*.
- ze at ook een koek: verwijst naar *saar*.
- is saar *er*?: plaats-*er*, verwijst naar *bij mik*.
- saar is *er*: plaats-*er*, verwijst naar *bij mik*.
- ze zit in de tuin: verwijst naar *saar*.
- en roep *haar* maar: verwijst naar *saar*.

Bladzijde 8

- Noteer *de kip* en *de aap* in de afbeelding.

Jokerwoorden:

- *ik* ren naar kip en aap: verwijst naar *het kind*.
- kip is *er*: plaats-*er* verwijst naar *bij aap*.

Bladzijde 9

- Noteer *de vis*, *het net*, *het visnet*, *de pet* en *de vispet* in de afbeelding.
- Plak een rode sticker op 't *net* en 't *visnet*.

Jokerwoorden:

- *ik* zet de vispet op: verwijst naar *de man*.
- en *ik* vis met een visnet: verwijst naar *de man*.

Bladzijde 10

- Noteer *de vis*, *de maan*, *de maanvis*, *de vaas*, *de kom* en *de viskom* in de afbeelding.

Jokerwoord:

- *het* kan: verwijst naar een *vis in een vaas*.

Veilig Leren Lezen - Leesboekje 2

Bladzijde 11

- Noteer de eigennamen *tes*, *tim* en *sem* op het gele blad.
- Noteer de woorden *de vis*, *de kaas* en *de kip* in de afbeelding.
- Geluid: *mmm*.

Jokerwoorden:

- *ik vis*, *ik vaar* en *ik vis*, *ik vaar* naar *tes*: verwijst naar *tim*.
- *er is vis*: plaats-*er*, verwijst naar *in de hand van tim*.
- *ik maak kaas*, *ik ren*, *ik ren met sem*, *ik ren met sem* naar *tim*: verwijst naar *tes*.
- *er is kaas*: plaats-*er*, verwijst naar *op de tafel*.
- en *er is vis*: plaats-*er*, verwijst naar *op de tafel*.
- en *er is kip*: plaats-*er*, verwijst naar *op de tafel*.

Bladzijde 12 -

Bladzijde 13-14

- Noteer de woorden *de kip*, *de teen*, *de pit*, *het voer* en *de aap* in de afbeelding.
- Plak een rode sticker op 't voer.

Jokerwoorden:

- en eet een kip met *haar* teen?: verwijst naar *de teen van een kip*.
- *nee, dat* zie je hier: verwijst naar *eet een kip met een teen?*
- de aap eet met *haar* poot: verwijst naar *de poot van de aap*.
- aan *haar* poot zit een teen: verwijst naar *de poot van de aap*.
- en *ik?* eet *ik* met een teen?: verwijst naar het kind.
- *ik* eet met een mes: verwijst naar het kind.

Bladzijde 15

- Noteer *de kaas*, *de kip* en *de vis* in de afbeelding.

Jokerwoorden:

- *er is kaas*: plaats-*er*, verwijst naar *in de kraam*.
- *er is vis*: plaats-*er*, verwijst naar *in de kraam*.
- *er is kip*: plaats-*er*, verwijst naar *in de kraam*.
- *ik neem kaas*, *ik neem kip* en *ik neem vis*: verwijst naar *de man*.

Bladzijde 16

- Noteer *de vis*, *de kaas* en *de kip* in de afbeelding.

Jokerwoorden:

- *ik* (5x): verwijst naar *de man*.

Veilig Leren Lezen - Leesboekje 3

Bladzijde 2-3

- Noteer de woorden *de beet*, *het been*, *de teen*, *de mug*, *het oor*, *de kast* en *de bank* in de afbeelding.
- Plak een rode sticker op 't *been* en 't *oor*.

Jokerwoorden:

- *ik*: verwijst iedere keer naar *het kind*.
- *die* steekt niet meer: verwijst naar *de mug*.
- hoe kan *dat?*: verwijst naar *weer een beet?*

Bladzijde 4

- Noteer de eigennamen *sem* en *toos* op het gele vel.
- Noteer de eigennamen en soortnamen *pim* en *de vogel* en *tim* en *de eekhoorn* op het bruine vel.
- Noteer *de peer*, *de pit*, *de bes* en *de noot* in de afbeelding.
- Geluid: *mmm* (3x)

Jokerwoorden:

- *ik* ben *pim*, *ik* neem een *bes*, *ik* eet een *bes*: verwijst naar *pim* de vogel.
- *ik* ben *tim*, *ik* neem een *noot*, *ik* eet een *noot*: verwijst naar *tim* de eekhoorn.
- en *ik* ben *sem*, *ik* neem een *peer*: verwijst naar *sem*.
- en *ik* ben *toos*, *ik* eet ook een *peer*: verwijst naar *toos*.
- maak *ik* een *peer?*: verwijst naar *toos*.

Bladzijde 5

- Noteer de eigennamen *daan* en *pim* op het gele vel.
- Noteer *de maan*, *de zee*, *de pet* en *het net* in de afbeelding.
- Plak een rode sticker op 't *net*.

Jokerwoorden:

- *hij* is de man met de pet: verwijst naar *daan*.
- *pim* is er ook: plaats-er verwijst naar *op de boot*.
- *dat* zijn er twee: verwijst naar *pim* en *daan*.
- dat zijn er twee: tel-er, verwijst naar *twee mensen*.
- *dat* is te ver: verwijst naar *een reis naar de maan*.
- dan zijn we er: plaats-er verwijst naar *de maan in de zee*.

Bladzijde 6-7

- Noteer de eigennamen *toon*, *saar*, *daan* en *tim* op het gele vel.
- Noteer *de boot*, *het dek* en *de boom* in de afbeelding.
- Plak een rode sticker op 't *dek*.
- Uitroep: *oo*.

Bladzijde 8-9

- Noteer de eigennamen *saar* en *dik* op het gele vel.
- Noteer *het huis*, *het raam*, *de deur*, *de naam*, *de man*, *de poes*, *de vrouw*, *de soes*, *de palm*, *de aap*, *de wind*, *de rook*, *mam* en *moe*, *de doos* en *de gang* in de afbeelding.

Veilig Leren Lezen - Leesboekje 3

- Plak een rode sticker op 't huis en 't raam.

Jokerwoorden:

- *ik*: verwijst steeds naar *het meisje* of *de jongen*.
- *er* woont een man: plaats-*er*, verwijst naar *in het huis*.
- *zijn* vrouw heet saar: verwijst naar *de vrouw van de man*.
- aap is *er* ook: plaats-*er* verwijst naar *bij het huis*.
- *er* komt veel wind: sprookjes-*er*.
- en *er* is rook: sprookjes-*er*.

Bladzijde 10

- Noteer de eigennamen *koos*, *koen* en *saar* op het gele vel.
- Noteer de woorden *de roos*, *de doos*, *de koek*, *de vis*, *de pen* en *de aap* in de afbeelding.

Bladzijde 11 -

Bladzijde 12-13

- Noteer de woorden *het boek*, *de mees*, *de vis* en *het lijf* in de afbeelding. (*de veer*, *de bek*, *de poot*, *de staart* en *de vin* worden al aangewezen in de afbeelding)
 - Plak een rode sticker op 't boek en 't lijf.
- ### Jokerwoorden:
- *ik* zoek in een boek: verwijst naar *de jongen*.
 - *er* staat een mees *in*: spring-*er*, verwijst naar *in het boek*.
 - zie *jij* die mees ook?: verwijst naar *het meisje*.
 - *ik* zoek nog een dier: verwijst naar *de jongen*.
 - *er* zit een *vin* aan een vis: sprookjes-*er*.
 - *dat* klopt: verwijst naar *er zit een vin aan een vis*.
 - *er* zit ook *geen poot* aan zijn lijf: sprookjes-*er*.

Bladzijde 14 (= vervolg op 12-13)

- Noteer de woorden *de poes* in de afbeelding.
- ### Jokerwoorden:
- hier zie *je* nog een dier: verwijst naar *het meisje*.
 - ken *je* dat dier?: verwijst naar *het meisje*.
 - maar wat is *dat*?: verwijst naar *een poes met een veer*.

Bladzijde 15-16

- Noteer de eigennamen *sem*, *pim* en *koos* op het gele vel.
 - Noteer de woorden *de doos*, *de boom* en *de koe* in de afbeelding.
 - Uitroep: *boe* en *oo*.
 - Dierengeluid: *boe*.
- ### Jokerwoorden:
- *ik*: verwijst steeds naar *de jongen*.
 - maar *koos* is *er* ook: plaats-*er*.

Gebruikte literatuur

- J. Coenen en M. Heijdenrijk, *Zien is snappen*, Bazalt, Rotterdam, 2022, zevende druk.
- J. Coenen, *De bovenkamer*, een onderzoekgrammatica van het Nederlands, Bazalt, Rotterdam, 2022, derde druk.
- B. Pompert, *Lezen en schrijven doe je samen*. Van Gorcum, Assen, 2017.
- Werkgroep Nederlands voor anderstaligen, *Van horen en zeggen*, Wolters-Noordhoff, Groningen, 1983. Handleiding 2 en werkboek 2.

Leesmethodes

- *Actief leren lezen*. Kluitman Educatief, z.j. , Lesboek 1 en leesboek 1
- *Lijn 3*, Malmberg, 's Hertogenbosch, z.j. Werkboekjes thema 1-3, Leesboekjes thema 1-3 (digitaal)
- *Veilig leren lezen*, Zwijsen, Tilburg, z.j. Werkboekjes 1-3; start en kern 1-3

Websites

www.actieflerenlezen.nl
www.malmberg.nl
www.watenhoe-nt2.nl
www.zwijsen.nl